

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD**

ZITTING 2023-2024

Nr. 6

INTEGRAAL VERSLAG

Vergadering van vrijdag 22 december 2023

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING	3
BEGROTINGSSTUKKEN VAN DE RAAD (R.v.O., ART. 53, 4)	
Begrotingswijziging I voor het dienstjaar 2023 van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 9 (2023-2024) – Nr. 1	
Algemene bespreking	3
<i>Sprekers: Arnaud Verstraete, verslaggever, Mathias Vanden Borre, Pepijn Kennis</i>	
Stemming	4
Begroting voor het dienstjaar 2024 en het Reservefonds van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 9A (2023-2024) – Nr. 1	

Algemene bespreking	4
<i>Sprekers: Arnaud Verstraete, verslaggever, Pepijn Kennis, Jan Busselen</i>	
Stemming	5
VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT (R.v.O., ART. 72)	
Voorstel tot wijziging van art. 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, ingediend door mevrouw Lotte Stoops, mevrouw Els Rochette, mevrouw Khadija Zamouri en de heer Pepijn Kennis – Stuk 3 (2023-2024) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	5
<i>Sprekers: Arnaud Verstraete, verslaggever, Mathias Vanden Borre, Bianca Debaets, Lotte Stoops, Gilles Verstraeten, Pepijn Kennis, Khadija Zamouri</i>	
Artikelsgewijze bespreking en stemming	7
Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, ingediend door de heer Fouad Ahidar en de heer Arnaud Verstraete – Stuk 3A (2023-2024) – Nrs. 1, 2, 3, 4, 5 en 6	
Algemene bespreking	8
<i>Sprekers: Els Rochette, verslaggever, Arnaud Verstraete, Pepijn Kennis, Mathias Vanden Borre</i>	
Artikelsgewijze bespreking en stemming	10
Stemmingen over het geheel	11
MEDEDELING	11
ONTWERP VAN VERORDENING (R.v.O., ART. 41, 42, 43 en 53)	
Ontwerp van verordening tot goedkeuring van de aanpassing nr. 2023/4 van het Meerjarenplan 2022-2025 en de vaststelling van de kredieten voor het jaar 2024 van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 6 (2023-2024) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	12
<i>Sprekers: Khadija Zamouri, verslaggever – Mathias Vanden Borre – Arnaud Verstraete – Dominiek Lootens-Stael – Khadija Zamouri – Bianca Debaets – Pepijn Kennis – Jan Busselen – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter – Sven Gatz, collegelid – Ans Persoons, collegelid</i>	
Stemmingen	40
BIJLAGEN	41
TREFWOORDENREGISTER	42

6de vergadering

Vergadering van vrijdag 22 december 2023

OCHTENDVERGADERING

De vergadering wordt om 9.10 uur geopend.

Voorzitter: mevrouw Els Rochette

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: De heer Pascal Smet is verontschuldigd wegens medische redenen. De heer Fouad Ahidar is eveneens verontschuldigd.

BEGROTINGSSTUKKEN VAN DE RAAD (R.v.O., art. 53, 4)

Begrotingswijziging I voor het dienstjaar 2023 van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 9 (2023-2024) – Nr.1

Algemene bespreking

De heer Arnaud Verstraete, verslaggever: De bespreking in de commissievergadering was kort en krachtig. Het begrotingsvoorstel is unaniem aangenomen door de stemgerechtigde leden.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Naar jaarlijkse gewoonte wil ik de Diensten bedanken voor het excellente werk. Ik dank ook alle leden van het Bureau voor de samenwerking. Wel wil ik eraan herinneren dat er nog heel wat werk op de plank ligt, zoals ik bij de eerste bespreking al zei. Zeker inzake personeelsbeleid staan er ons volgend jaar nog uitdagingen te wachten. Ik hoop dan ook dat het Bureau nog een en ander in gang kan zetten.

De heer Pepijn Kennis (Agora): De Begroting van de Raad is goed samengesteld waarvoor dank aan de Diensten. De beraadslaging van de Begroting gebeurde, zoals beschreven in het Reglement, achter gesloten deuren. Dat heb ik altijd al vreemd gevonden, ook collega Jan Busselen is het hierover eens. We stellen daarom voor om het voorbeeld van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement te volgen zodat we in alle transparantie kunnen werken. We hebben niets te verbergen.

Verder wordt 2024 voor de Raad een uitdaging op personeelsvlak. Het is ook een verkiezingsjaar en dat brengt bijzonderheden mee. In het Brussels Hoofdstedelijk Parlement betekent dat een vermindering van middelen voor burgerparticipatie omdat er limieten staan op overlegcommissies tijdens die periode. In het Reglement van de Raad is dat minder het

geval. Ik hoop dat ook de volgende Raad de nodige budgetten zal uittrekken om de Brusselaars te blijven betrekken bij zijn werking.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ook vanuit de meerderheid bedank ik de Diensten voor de hulp bij het tot stand brengen van de Begroting en alle collega's voor de goede samenwerking.

Het is een goede zaak dat er meer gedaan wordt met de middelen die zich in het Reservefonds aan het opstapelen waren. Dat getuigt van goed bestuur. Daarom steunen wij deze Begroting. De suggestie van collega Pepijn Kennis zal later in de besprekingen aan bod komen. We staan ervoor open.

Stemming

De Begrotingswijziging I van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het dienstjaar 2023 wordt eenparig aangenomen door de 13 aan de stemming deelnemende leden.

Hebben ja gestemd: Juan Benjumea Moreno, Jan Busselen, Bianca Debaets, Carla Dejonghe, Soetkin Hoessen, Pepijn Kennis, Dominiek Lootens-Stael, Lotte Stoops, Cieltje Van Achter, Mathias Vanden Borre, Arnaud Verstraete, Gilles Verstraeten, Els Rochette

Begroting voor het dienstjaar 2024 en het Reservefonds van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 9A (2023-2024)

Algemene bespreking

De heer Arnaud Verstraete, verslaggever: Hier geldt hetzEr warende, een korte en krachtige bespreking en unaniem aangenomen door de commissie.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Wat ik eerder zei bij de bespreking van de Begrotingswijziging I voor het dienstjaar 2023 geldt hier ook.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik heb het verslag gelezen en zag dat er middelen voorzien worden voor de uittredingsvergoedingen van bijzondere functies. Er stond echter geen bedrag vermeld. Onze partij stelt zich vragen bij dit soort vergoedingen. Ex-parlementsleden kunnen nu tot 240.000 euro ontvangen. Wij pleiten voor een systeem waarbij men een werkloosheidsuitkering krijgt eens men niet meer in het parlement zetelt. Dat systeem geldt immers ook voor andere beroepen.

De voorzitter: De Diensten zoeken het gevraagde bedrag op.

Stemming

De Begroting voor het dienstjaar 2024 en het Reservefonds van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt aangenomen met 11 stemmen voor, 1 tegen; 1 lid heeft zich onthouden.

Hebben ja gestemd: Juan Benjumea Moreno, Bianca Debaets, Carla Dejonghe, Soetkin Hoessen, Dominiek Lootens-Stael, Lotte Stoops, Cieltje Van Achter, Mathias Vanden Borre, Arnaud Verstraete, Gilles Verstraeten, Els Rochette

Heeft neen gestemd: Jan Busselen

Heeft zich onthouden: Pepijn Kennis

VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT (R.v.O., art. 72)

Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 3 (2023-2024) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De heer Arnaud Verstraete, verslaggever: Ik verwijs naar het geschreven verslag. Er werden een aantal reglementswijzigingen voorgesteld en aangenomen. Ik neem aan dat die hier nog besproken zullen worden.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Zoals eerder aangegeven in de bespreking tijdens de commissievergadering keuren wij dit voorstel tot wijziging niet goed. Toen ik in de Commissie voor het Reglement een verklaring vroeg voor de leeftijdsverlaging voor participatie en dialoogrecht van 16 naar 12 jaar, kreeg ik geen duidelijk antwoord. Tijdens de bespreking in het Uitgebreid Bureau kreeg ik de indruk dat niemand, inclusief de collega's uit de meerderheid, echt tevreden was over het voorstel. Dan verwacht ik dat die bezorgdheden worden meegenomen in een dergelijke fundamentele aanpassing. Dat is echter niet gebeurd. In de commissievergadering werd verwezen naar een evaluatie. Die heb ik opgevraagd, maar tot nu toe nog steeds niet ontvangen. Ik zie geen enkele reden om de leeftijd te verlagen. Ik heb ook niet vernomen dat hier vraag naar zou zijn. Dit voorstel lijkt gewoon uit de lucht gevallen te zijn. Ons Reglement is belangrijk voor de werking van de Raad, het lijkt me dan ook geen goed idee om het zomaar aan te passen.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Ik wil graag toelichten waarom ook ik namens cd&v het voorstel niet kan steunen. Net zoals mijn collega's van N-VA ben ik ervan overtuigd dat deze leeftijdsverlaging geen goed idee is. Ook in andere parlementen zoals de Kamer van Volksvertegenwoordigers is er dialoogrecht omkaderd door petitiewetgeving. Daarin wordt heel duidelijk vermeld dat de indieners de volle leeftijd van 16 jaar moeten hebben. Uiteraard ben ik voorstander van meer burgerparticipatie, maar er bestaan reeds andere instrumenten om de kloof tussen het parlementaire werk en de burger te dichten. Ook voor jongeren zijn er opties. Ik denk bv. aan het jeugdparlement en de VGC-Jeugdraad. Mevrouw Ans Persoons bevestigt dat. Mensen leveren er schitterend werk. Er zijn ook talloze bezoeken van scholen die omkaderd worden door de Dienst Educatie, Communicatie en Participatie. Er gebeurt dus al heel wat.

Ik wil niet ingaan op alle argumenten die het voorstel verdedigden, maar een ervan was dat raadsleden beslissingen nemen die ook de leefwereld van jongeren onder de 16 beïnvloeden. Dat klopt, maar dat geldt net zo goed voor de leefwereld van kleuters en peuters wanneer er beslissingen worden gemaakt over kinderdagverblijven. Hen kunnen we toch ook geen inspraak geven? Laat het gezond verstand primeren. We moeten er zeker voor zorgen dat jongeren weten wat we doen, zich betrokken voelen en misschien zelfs zin krijgen om later in de politiek te stappen. Maar hier bestaan de juiste kanalen al voor.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Ik wil graag een paar onjuistheden rechtzetten. Wij hebben het dialoogrecht wel degelijk geëvalueerd. Het is een nieuw vehicle van deze legislatuur. Er is maar een keer op ingetekend geweest. Het hele College was nochtans bang dat er een toestroom van vragen zou komen van de Nederlandstalige burgers, maar dat is dus niet gebeurd. Na die ene intekening hebben we gemerkt dat er inderdaad nog een aantal hiaten in het Reglement zaten. De opmerking dat het Reglement niet terdege werd aangepakt, is fout. We hebben een nieuwe volgorde en timing ingesteld waarbij driehonderd mensen ondertekenen waarna de burgers rechtstreeks doorverwezen worden naar de commissie of het Uitgebreid Bureau. Daar kan dan besproken worden of er een schriftelijk antwoord komt of de burgers worden uitgenodigd in de plenaire vergadering. Burgers kunnen vragen stellen, commissieleden kunnen dan verdiepingsvragen stellen op de vraag van de burger waar een collegelid dan weer op kan antwoorden. Zo is een uitgebreidere dialoog mogelijk.

Dat de heer Mathias Vanden Borre onvoldoende antwoorden kreeg, ligt aan zijn collega van de N-VA die aanwezig was bij de werkgroep. Het eerste voorstel dat we neerlegden, werd aangepast omdat veel collega's vroegen naar een verlaging van de leeftijd. Ik sta hier zelf ook volledig achter.

In het Reglement op de website van de RVG staat: "*Stel je vraag*". Dat is een uitnodiging aan iedereen om vragen te stellen. Het is nog niet zo'n ongelofelijk zwaar instrument dat we ook een overlegcommissie zullen oprichten. Er is dus de mogelijkheid om vragen te stellen.

We hebben ook aangepast dat iedere vraag die gesteld wordt, gelinkt zou worden aan een commissie die al georganiseerd is. Zo hoeven we niet een hele commissie bij elkaar te roepen voor een vraag.

Er zijn dus een aantal zaken die aangepast en toegelicht zijn.

Ik ben heel blij dat ook de Brusselaars vanaf 12 jaar initiatief kunnen nemen om te leren hoe de democratie werkt. Ik ben dus heel blij met deze aanpassingen.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Er is een evaluatie gebeurd en er zijn een aantal wijzigingen voorgesteld, waarover ook unanimiteit bestond in de gevoerde gesprekken. U hebt dan (*richt zich tot mevrouw Lotte Stoops*) op het allerlaatste moment, zonder evaluatie, reden of degelijke argumentatie, beslist om te '*chipoteren*' aan de leeftijdsvoorwaarde.

Eerst wilde u de leeftijdsvoorwaarde volledig afschaffen, wat op gebakken lucht was gebaseerd. Ik heb daarop geantwoord dat dat nergens op slaat.

Dan hebt u op een drafje beslist om de leeftijdsvoorwaarde vast te stellen op 12 jaar. Dat is ook uit de lucht gegrepen en niet op een evaluatie of duidelijke reden gebaseerd, maar gewoon een keuze die jullie hebben doorgedruwd. Voor het aanleren van deelname aan de

democratie beschikken we over een goed functionerende educatieve dienst, die wat ons betreft mag worden uitgebreid, maar dit is niet de juiste manier om dat te doen.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ten eerste, scherpen we het Reglement aan wat het dialoogrecht betreft. Het doel is om een echte dialoog tot stand te brengen. Er is maar een keer iemand een vraag komen stellen. Daarnaast hebben we een aantal andere vragen ontvangen, die evenwel onontvankelijk waren. Dat dialoogrecht is dus maar een keer toegepast. Op basis daarvan is er een evaluatie uitgevoerd. We zijn overeengekomen dat er wat meer wisselwerking mocht zijn. We hebben dat toegevoegd met replieken en wat kortere spreektijden. Dat is een goede zaak.

Ten tweede, verlagen we de leeftijd. Dat is een politieke keuze die ik steun. Het is goed om ook de jonge Brusselaars te betrekken. Zoals is gezegd, wordt er beleid gemaakt dat hen ten zeerste aanbelangt. Moeten we dan zo ver gaan om ook baby's en peuters te betrekken? Sommigen stellen zelfs dat er participatie moet zijn met generaties die nog niet bestaan. De praktische modaliteiten zijn daar nog niet klaar voor. Ik ben in elk geval blij dat we deze leeftijdsverlaging vandaag al kunnen goedkeuren.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Onze fractie was eerst wat terughoudend inzake de leeftijd. We hebben daarover evenwel genoeg werkgroepen en vergaderingen gehouden en op een bepaald moment kom je tot inzicht. In de commissies wordt vaak gesproken over de kloof tussen jongeren en democratie, tussen jongeren en het Parlement, en over het feit dat jongeren veraf staan van maatschappelijke verantwoordelijkheden. Hoe breng je jongeren dichter bij de democratie en verantwoordelijkheid van wat kan, mag en moet? In de commissies heb ik het vaak over filosoferen met kinderen, zo vroeg mogelijk op school.

De Raad verricht heel wat werk op dat vlak: er zijn rondleidingen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Raad om de structuren uit te leggen en duidelijk te maken wat dit Huis voor onze jongeren kan betekenen. Op 12-jarige leeftijd volgen de kinderen al secundair onderwijs en moeten ze al kunnen leren debatteren. De rondleidingen en activiteiten die de Raad organiseert, zijn belangrijk als voorbereiding op vragen die de jongeren nadien kunnen stellen. De instelling wordt kenbaar gemaakt, er wordt informatie over gegeven. Tijdens die rondleidingen wordt een voorbeeld gegeven van wat eventueel kan, maar door de leeftijdswijziging krijgen jongeren nu de opportuniteit om samen met hun leerkrachten en school een aantal thema's aan te kaarten en ze dan effectief intrede te doen vinden in deze Raad.

Wij willen dus de daad bij het woord voegen. Als we *preachen* om te filosoferen met kinderen vanaf de kleuterschool of de lagere school, dan zijn kinderen vanaf 12 jaar ook in staat om degelijke vragen te formuleren en deel uit te maken van het democratisch systeem. Daarom hebben we de leeftijdsverlaging tot 12 jaar aanvaard.

Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 63 van het Reglement van Orde wordt aangenomen met 9 stemmen voor, 4 stemmen tegen en 1 onthouding.

Artikelen 64 en 64bis van het Reglement van Orde worden aangenomen met 13 stemmen voor, 1 tegen.

De stemming over het geheel van het Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie vindt na de bespreking van het volgende voorstel tot wijziging van het Reglement van Orde plaats.

Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 3A (2023-2024) – Nrs.1, 2, 3, 4, 5 en 6

Algemene bespreking

Mevrouw Els Rochette, verslaggever: Ik verwijs naar het geschreven verslag.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik heb samen met de heer Fouad Ahidar een aantal voorstellen gedaan om het Reglement aan te passen aan de nieuwe realiteit van de begroting- en beheercyclus, waarbij bv. de verwoording van de bespreking van de begroting moest worden aangepast naar termen zoals ‘*Meerjarenplan*’. We hebben daarvoor een aantal voorstellen ingediend.

Tegelijk hebben we van de gelegenheid gebruikgemaakt om het Reglement nog correcter te maken en op te schonen op een aantal punten die niet klopten. Er was bv. sprake van erkende of niet-erkende politieke fracties, maar er zijn alleen maar erkende politieke fracties. Alles wat we hadden voorgesteld, is aangenomen in de Commissie voor het Reglement. Ik bedank de commissieleden voor de steun.

De N-VA-fractie heeft een amendement ingediend om de benoeming van de voorzitter anders te laten verlopen in de Raad van de VGC dan in andere assemblees. De benoeming zoals ze vandaag in het Reglement is bepaald, stemt perfect overeen met die in het Vlaams Parlement en andere assemblees, en is volgens ons ook de goede manier. Het Bureau wordt evenredig samengesteld met de verkiezingsuitslag en dan wordt bij meerderheid een voorzitter aangewezen. Dat lijkt ons het goede systeem en wij pleiten er dus voor om dat te behouden en dat amendement niet te steunen.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Zoals de heer Arnaud Verstraete uiteenzette, zijn er een aantal technische wijzigingen, die evenwel een aantal vragen oproepen over het Reglement. Het is niet mijn bedoeling om het Reglement volledig te herschrijven, maar ik heb toch voor drie elementen een amendement ingediend.

Het meest praktische is Stuk 3A (2023-2024) Nr. 4. Het betreft een amendement waarbij ik voorstel om de bepaling die vermeldt dat bepaalde cijfermaterialen die niet in het fysieke Bulletin van Vragen en Antwoorden, dat beperkte afmetingen heeft, terecht kunnen, in elk geval digitaal ter beschikking worden gesteld. Dat is vandaag al het geval. In de praktijk verandert dus niks. Het leek me evenwel vreemd om een Reglement goed te keuren waarin staat dat cijfermateriaal alleen bij de griffie ter inzage ligt, ook al staat het in de praktijk al online. Het amendement bepaalt wat er vandaag al gebeurt.

Het tweede element is een toevoeging van een nieuwe wijziging. Enige tijd geleden hebben we in het Reglement ‘hij’ overal vervangen door “hij of zij” om naar het parlementslid, raadslid, collegelid of de griffier te verwijzen. Daarmee benadrukten we dat de raadsleden al heel lang – gelukkig maar – niet alleen meer mannen kunnen zijn. Dat is op een paar plaatsen vergeten, waarvoor ik voorstel om daar hetzelfde toe te passen.

Bovendien stel ik voor om een preambule in te voeren waarin wordt vermeld dat we vandaag nog een stapje verder zijn in de genderinclusiviteit. Er is niet alleen meer de binaire gedachte van ‘hij of zij’. Ik stel dus voor om in het begin van het Reglement een tekstje in te voegen, waarin staat dat alles in het Reglement van toepassing is op alle genderidentiteiten. Dat leek me in overeenstemming met het Reglement zoals het vandaag al is vastgesteld. Ik dank dan ook de collega’s die het mee hebben ondertekend.

In het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zou trouwens iets soortgelijks aan de orde kunnen zijn, maar daar lopen de discussies nog.

Een laatste amendement bestaat erin dat we ook het artikel betreffende de bespreking van de begroting van de Raad wijzigen. Dat was artikel 53 en wordt artikel 54. Er zijn enkele technische wijzigingen meegenomen, waarbij de commissievergadering over de Begroting van de Raad nog altijd een besloten vergadering zou zijn. Het amendement (Stuk 3A (2023-2024) Nr. 6), ingediend door de heer Jan Busselen en mezelf, stelt voor om die commissievergadering openbaar te houden en om bijgevolg de vermelding te verwijderen dat de sprekers niet bij naam worden vermeld. Het zou namelijk vreemd zijn dat de vergadering openbaar is, maar het verslag anoniem.

Daar volgen we dus de lijn van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, dat weliswaar nog een stap verder gaat. Daar wordt ook de Rekening besproken en daar kan het advies van het Rekenhof worden gevraagd over die Rekening. Onze Raad is natuurlijk veel kleiner. De eerste stap is om de commissie openbaar te maken. Later kunnen we dan nadenken hoe we onze institutie nog transparanter kunnen maken.

Ik wilde vooral mijn drie amendementen toelichten in de hoop dat de collega’s ze zullen steunen. Voor de rest heeft de bespreking al in de Commissie voor het Reglement plaatsgevonden, en die ging vooral over technische aangelegenheden.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik zal me onthouden. Mijn fractiecollega’s zullen het wel goedkeuren. Wij hadden, trouwens niet voor het eerst, zelf een amendement (Stuk 3A (2023-2024) Nr. 3) ingediend om duidelijkheid te creëren over een discussie die we al bij het begin van de legislatuur hebben gehad. Blijkbaar blijft er dus een meningsverschil bestaan.

Ons voorstel gaat ervan uit dat de aanstelling van de voorzitter van de Raad niet gebeurt via het verdelingssysteem D’Hondt. Het ondervoorzitterschap zou dat systeem wel moeten volgen. Dat zou een en ander veranderd hebben aan het begin van de legislatuur. We zitten nu een half jaar voor de verkiezingen. We vragen dus dat de bijzondere functies binnen de Raad bij het begin van de volgende legislatuur volgens dat systeem verdeeld worden. Dat lijkt ons gewoon fair. We hebben het amendement dus ingediend om dat te verduidelijken in het Reglement.

We stellen vast dat Groen en andere leden van de meerderheid daar niet mee akkoord gaan en dat betreuren we. Daarom zal ik me onthouden.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Wij gaan akkoord met de amendementen van de heer Pepijn Kennis.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Een amendement (Stuk 3A (2023-2024) Nr. 6) is op de banken neergelegd, de andere zijn de voorbije dagen rondgestuurd door de Diensten.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Het amendement van de N-VA hebben we voldoende besproken. Het is wel ironisch dat men in het Vlaams Parlement, waar de N-VA de meerderheid heeft, dezelfde mening is toegedaan als wij.

Mevrouw Cielte Van Achter (N-VA): Eigenlijk vragen we om het Vlaamse systeem in Brussel in te voeren. De bedoeling is om het stelsel D'Hondt te laten lopen vanaf de voorzitter, die functie zit ook mee in de bespreking van de ministers. In het Vlaams Parlement is Liesbeth Homans (N-VA) voorzitter, maar de eerste ondervoorzitter wordt door Vlaams Belang geleverd. Als je dat hier zou toepassen, zou het voorzitterschap toekomen aan de meerderheid en de N-VA zou de functie van eerste ondervoorzitter gekregen hebben.

Daarover vragen we duidelijkheid. De meerderheid legt ons voorstel dus niet correct uit, want we vragen exact dezelfde toepassing als in het Vlaams Parlement. We hebben dat er deze legislatuur niet doorgekregen. Bij het begin van deze legislatuur hadden we gevraagd om dat te regelen voor de volgende. Ik weet wel dat de meerderheid alles onder elkaar wil verdelen, zowel het voorzitterschap als het ondervoorzitterschap. We wilden een einde stellen aan hun alternatieve en creatieve rekenkunde. Blijkbaar wenst de meerderheid dat niet en houdt ze liever alle postjes voor zich.

Artikelsgewijze bespreking en stemming

De artikelen 1 t.e.m. 6 en artikel 9 van het Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden aangenomen met 13 stemmen voor, 1 tegen.

Het amendement van de heer Pepijn Kennis en de heer Jan Busselen bij artikel 7 wordt zonder opmerkingen aangenomen. Het aldus gewijzigde artikel 7 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 14 stemmen voor.

Het amendement van de heer Pepijn Kennis bij artikel 8 wordt zonder opmerkingen aangenomen. Het aldus gewijzigde artikel 8 wordt zonder opmerkingen aangenomen.

Het amendement van de heer Pepijn Kennis, mevrouw Lotte Stoops, mevrouw Els Rochette en mevrouw Khadija Zamouri tot invoering van een nieuw artikel 10 wordt aangenomen met 13 stemmen voor; 1 onthouding.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik ben het eens dat men zij” aanvult waar dat vergeten werd. Maar ik heb een probleem met “alle genderentiteiten”. Voor mij zijn er maar twee genders. Anders zou je ook overal het woord “het” moeten toevoegen en dat lijkt me te omslachtig. Vandaar wens ik mij te onthouden.

De stemming over het Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde in zijn geheel volgt na de stemming over het Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in zijn geheel.

Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 3 (2023-2024) – Nrs. 1 en 2

Stemming over het geheel

Het Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3; 1 lid heeft zich onthouden.

Hebben ja gestemd: Juan Benjumea Moreno, Jan Busselen, Bianca Debaets, Carla Dejonghe, Soetkin Hoessen, Pepijn Kennis, Els Rochette, Lotte Stoops, Arnaud Verstraete, Gilles Verstraeten, Khadija Zamouri

Hebben neen gestemd: Cielkje Van Achter, Mathias Vanden Borre, Gilles Verstraeten

Heeft zich onthouden: Dominiek Lootens-Stael

Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 3A (2023-2024) – Nrs.1, 2, 3, 4, 5 en 6

Stemming over het geheel

Het Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt aangenomen met 12 stemmen voor; 2 leden hebben zich onthouden.

Hebben ja gestemd: Juan Benjumea Moreno, Jan Busselen, Bianca Debaets, Carla Dejonghe, Soetkin Hoessen, Pepijn Kennis, Els Rochette, Lotte Stoops, Cielkje Van Achter, Arnaud Verstraete, Gilles Verstraeten, Khadija Zamouri

Hebben zich onthouden: Dominiek Lootens-Stael, Mathias Vanden Borre

MEDEDELING

De voorzitter: Ondertussen kregen we een antwoord op de vraag van de heer Jan Busselen over de begroting van de Raad. Voor de uittredingsvergoeding naar aanleiding van de verkiezingen werd 25.000 euro uitgetrokken, hetzelfde bedrag als in 2019.

ONTWERP VAN VERORDENING (R.v.O., art. 41, 42, 43 en 53)

Ontwerp van verordening tot vaststelling van de aanpassing nr. 2023/4 van het Meerjarenplan 2022-2025 en de vaststelling van de kredieten voor het jaar 2024 van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – Stuk 6 (2023-2024) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

Mevrouw Khadija Zamouri, verslaggever: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag. Ik wil de Diensten bedanken voor al het geleverde werk.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ook wij verwijzen naar het verslag, dat zeer zorgvuldig werd opgesteld. Ik wil ook de betrokken raadsleden bedanken voor het boeiende debat dat we hierover hebben gevoerd.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Naar goede eindejaarstraditie wens ik de Diensten te bedanken voor het geleverde werk, net als de volledige Vlaamse gemeenschap in Brussel. Mijn warme wens voor een welvarend Nieuwjaar namens mijn fractie. Er staat ons een druk politiek jaar te wachten. Er staat zeer veel op het spel voor Brussel, ook voor onze Vlaamse gemeenschap in onze hoofdstad. Mijn bijzondere dank gaat dit jaar uit naar alle fractiemedewerkers. Al werken zij veelal in de luwte, zij werken hard en met overtuiging. Ik spreek voor mezelf, maar ook vermoed ik voor vele collega's, wanneer ik zeg dat een politicus maar zo sterk is als het team dat hem of haar omringt.

Tegelijkertijd moet ik vaststellen dat er tot op heden geen meerderheid in de zaal aanwezig is. Dat is zeker geen verwijt aan de heer Pascal Smet. Ik wens hem een spoedig herstel. We hebben net vernomen dat hij een ongeval heeft gehad. Er is een stemafpraak gemaakt met mevrouw Cieltje Van Achter. Een van onze fractie zal zich bij de stemmingen onthouden. Ik stel mij echter de vraag of deze meerderheid – die in het Vlaams Parlement in de oppositie zit – hetzelfde zou doen.

We gaan het laatste jaar in van de legislatuur en we behandelen vandaag de laatste aanpassing van het Meerjarenplan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Dit geeft me de mogelijkheid om terug te blikken op vier jaar paars beleid in de VGC. Het Bestuursakkoord 2019-2024 was zeer vaag. Het stond vol met vage verklaringen. Er waren weinig tot geen cijfers. Daarom is het moeilijk om na vier jaar de proef op de som te nemen. Wat was nu de impact van dit College op de werking van de VGC? Welk beleid werd gevoerd? Welke beslissingen werden genomen?

We hebben vele debatten gevoerd hier in de Raad, maar ook erbuiten. Ik heb het gevoel dat we elkaar wel hebben leren kennen. Voor acht onder ons was het een eerste legislatuur, ook voor mezelf. We hebben onderweg heel wat geleerd, zoveel mag ik wel zeggen. Maar ik heb niet het gevoel dat we dit College echt hebben leren kennen. Waarvoor stond deze meerderheid? Wat hebben ze nu feitelijk gerealiseerd? Wat is hun erfenis? Welke stempel hebben ze gedrukt op het beleid? Ik weet het nog steeds niet goed.

Was het allemaal slecht? Neen, ik heb het reeds gezegd en zeg het opnieuw. De Vlaamse Gemeenschap in Brussel is een sterke schouder. In vele gevallen lijkt het zowat de enige overheid die degelijk beleid voert, zeker voor Nederlandstaligen, in dit Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Maar is het voldoende? Neen. Er valt heel wat op te merken.

Deze legislatuur vond de omschakeling naar een nieuwe vorm van besturen plaats, de zogenaamde Beleids- en Beheerscyclus (BBC). Het is een Vlaamse verdienste dat deze werkvorm, die deel uitmaakt van de Vlaamse ambitie om helder en transparant beleid te voeren, ingang heeft gevonden bij de VGC. Tijdens de debatten in de Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid heb ik vernomen dat iedereen daar tevreden over is. Ik heb reeds meermaals de vraag gesteld waarom dit niet kan op andere niveaus, bv. in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de negentien gemeenten. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de boekhouding helaas zo dramatisch dat het Rekenhof zelfs weigert om er een oordeel over te vellen. Een andere werkwijze kan een oplossing bieden.

Anderzijds, gaf de omschakeling naar de BBC en de organisatie van het project Stadspiratie het College een argument om het gebrek aan visie te maskeren. Want het was lang uitkijken naar de echte beleidsvisie van deze meerderheid voor de Vlaamse gemeenschap in Brussel. Er werd een omstandig zogenaamd participatietraject gelopen. Stadspiratie was voor de meesten een project om snel te vergeten. Het is ook heel snel vergeten, ook door de meerderheid zelf. Bij de bespreking heb ik aangehaald dat ik ernstige vragen had over de manier waarop alles tot stand was gekomen. Er was een wonderbaarlijke vermenigvuldiging van voorstellen, ideeën en plannen die op miraculeuze wijze naadloos aansloten op wat het College zelf had voorgesteld. Ik heb geen fundamentele uitleg gekregen over hoe dat allemaal tot stand is gekomen. We zagen na een half jaar dat die participatie louter voor de coulissen was, want er werd voor de rest van de legislatuur met geen woord meer over gerept. Dit is exact het type participatie dat het hele concept een slechte naam bezorgd. Een soort *greenwashing* om het eigen beleid te verkopen. Kortom, van de beloften dat het allemaal beter en anders moet, heb ik weinig gemerkt en van een echte visie is er nog steeds geen sprake.

Deze legislatuur vond ook het proces van zogenaamde *bicommunitarisering* plaats, waar de VGC beleid afstoot naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Dat was absoluut geen goede zaak, vooral omdat de VGC als enige Nederlandstalige subsidiërende instantie bij een aantal organisaties wel een zekere garantie kon geven dat er Nederlandstalige dienstverlening werd aangeboden. Bij die overdracht naar de GGC zien we dat helaas niet meer. We zien die garantie verdampen. De GGC is immers geen synoniem voor tweetalige dienstverlening. Het is helaas niet de enige overheid in dit Brussels Hoofdstedelijk Gewest die op papier tweetalig moet zijn, terwijl dat in de praktijk fictie blijkt te zijn.

Helaas zien we hetzelfde fenomeen bij de ziekenhuizen. Wat er in Brussel dagelijks gebeurt in onze ziekenhuizen, is een schande. De wet wordt genegeerd wanneer het aankomt op de rechten van Nederlandstaligen, en dit reeds decennia lang. Hoeveel slachtoffers of ongelukken zouden er zo reeds gebeurd zijn? We hebben naar de getuigenissen geluisterd in het Vlaams Parlement en dan moeten we ons toch afvragen waarom de wet niet wordt nageleefd in dit Gewest. Verdient dit geen onderzoekscommissie? Ik verwijs ook naar het nieuws dat de nationale media heeft gehaald: het tragische overlijden van baby Cisse uit Roosdaal in een Brussels ziekenhuis. Opnieuw een menselijk drama dat mogelijk vermeden had kunnen worden als de wet zou zijn nageleefd.

Collegelid Sven Gatz: Ik wens hier toch tussen te komen. Wat u nu doet, is onaanvaardbaar. Wij zijn allemaal bekommerd om de taalwetgeving. Maar u weet zeer goed dat de dood van het kind niets te maken had met het toepassen van de taalwetgeving. Het is schandelijk wat u doet. Wij leven allemaal mee met de ouders. De communicatie met de ouders over de gezondheidstoestand van het kind is niet goed verlopen en dat is niet aanvaardbaar. Maar de dood van het kind heeft hier niets mee te maken en ik eis uw verontschuldigingen.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Die verontwaardiging is goed, maar u richt zich wellicht tot de verkeerde persoon. Wij delen de verontwaardiging over wat er gebeurd is, maar wat doen we eraan? Die vraag moeten we ons stellen. Er moet verder onderzocht worden wat er precies is misgelopen. Maar er zijn al genoeg getuigenissen bekend die erop wijzen dat dit een structureel probleem is en dat de zaken fundamenteel anders moeten. Ik verwijs hierbij ook naar de debatten in het Vlaams Parlement. U mag mij verwijten maken, misschien is dat uw taak als lid van de meerderheid. Maar u moet de verantwoordelijke tot de orde roepen en binnen de bevoegdheden van het College had u meer moeten doen.

We hebben dit al meerdere keren besproken in de GGC. De heer Gilles Verstraeten heeft een actieplan opgesteld om werk te maken van de tweetaligheid in de ziekenhuizen. We hebben deze oproep deze week nog herhaald. De rechten van Nederlandstaligen moeten gerespecteerd worden. We hebben het meermaals gevraagd sinds het begin van deze legislatuur. Neem uw verantwoordelijkheid ten aanzien van de Vlaamse gemeenschap op. Binnen de VGC, maar ook binnen de GGC, die ervoor moet zorgen dat Nederlandstaligen en Franstaligen samen beleid voeren. Dat is niet gebeurd tijdens deze legislatuur. De rechten van Nederlandstaligen worden vaak ‘vergeten’, om niet te zeggen dat er moedwillig geen beleid wordt gevoerd.

In de coronacrisis hebben we dit ook meermaals vastgesteld. Ik wil het niet hebben over het specifieke voorval met het kind. Maar in het algemeen stellen we dit vast en wat is er veranderd? We hebben u meermaals opgeroepen om uw wettelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid op te nemen. Om de bestuursstaal na te leven. Om hiervoor te strijden. Maar waar staan we nu en welke initiatieven werden er genomen? Bv. als het gaat om het aantrekken en ondersteunen van Nederlandstalige artsen. Welke initiatieven zijn er genomen om tweetaligheid te garanderen in de wachtdiensten, de OCMW's, de rusthuizen? Dat zijn allemaal fundamentele vragen die helaas niet nieuw zijn. Dit wordt vaak weggezet als een oud zeer in Brussel. Maar wat doen we eraan? Ik hoop van collegevoorzitter Elke Van den Brandt eindelijk een antwoord te ontvangen.

De kinderverzorgers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn een ander oud zeer. We hebben over een aanpak gedebatteerd en stellen ook hier vast dat we moeten wachten tot begin volgend jaar om het eventuele effect van de maatregel te kunnen zien. Na vier jaar in de legislatuur blijft de vraag: wat heeft het College hier fundamenteel aan gedaan? Indien Vlaams minister Ben Weyts even daadkrachtig zou optreden om het lerarentekort terug te dringen in Vlaanderen, dan zouden we vandaag nergens staan. Dan zou deze meerderheid moord en brand schreeuwen, zoals ze hebben gedaan in het Vlaams Parlement in verband met het tekort aan kinderverzorgers.

Wanneer het moeilijk wordt heeft u het over een Vlaamse bevoegdheid. Maar wat heeft u binnen de bevoegdheden van de VGC aanvullend gedaan om ten gronde iets aan de situatie te veranderen? Het is altijd makkelijk om de verantwoordelijkheid door te schuiven naar de Vlaamse Regering als het moeilijk gaat. Maar wanneer het goed gaat, bij een viering of plechtige opening, zijn jullie er wel en worden Vlaamse ministers toevallig vergeten. We moeten fundamentele keuzes maken. Is het dan goed om alles naar Vlaanderen door te schuiven?

Ik merk dat ik een aantal gevoelige snaren heb geraakt. Nee? Ik denk dat het goed is dat we een fundamenteel meningsverschil hebben over een aantal uitdagingen en pijnpunten. Mijn boodschap is zeker niet dat alles slecht gaat met de Vlaamse gemeenschap in Brussel. Daar

mag u mij niet op pakken. Ik ben trots op veel dingen die de Vlaamse Gemeenschap doet in dit Gewest, maar het is niet genoeg.

Over Cultuur, Jeugd en Sport: Vlaanderen heeft zich een betrouwbare partner getoond voor Brussel. Het blijft investeren in Cultuur. Het laatste GACB-rapport stelt dat 10 % van het Vlaamse cultuurbudget is besteed aan organisaties in en voor Brussel. Dat is dubbel zo veel als de ambitie van de Brusselnorm. Het Vlaamse culturele leven in onze hoofdstad is een onmisbare schakel in het brede Brusselse cultuurlandschap en stadsleven.

Ook op sportief vlak heeft de Vlaamse Gemeenschap haar bijdrage geleverd. Ik verwijs hierbij naar het zwembadproject op de Abattoirsite. Dankzij de Vlaamse subsidie in het kader van stadsvernieuwing krijgt dit project 3,4 miljoen euro en hopelijk komen daar nog extra middelen bij voor bovenlokale sportinfrastructuur. Ik heb nog enkele vragen bij dit project. Hoe zit het met de timing? Welke partners worden bij het project betrokken? Wat is de effectieve *return* voor de Vlaamse gemeenschap? Welke afspraken bestaan hieromtrent en wat kunnen we nog verwachten? We hopen dat dit project tot een goed einde komt. Het Coovi-sportcomplex moest het grote project zijn van de vorige ploeg, maar door de slechte aanpak heeft het vorige College een miljoen euro laten liggen.

De hoop is dat de door Vlaanderen toegekende middelen worden besteed in Brussel en dat dit project tot een goed einde komt. Over een ding zijn we het immers wel eens: er is een tekort aan zweminfrastructuur en op dat vlak laten de gemeenten het afweten. Er wordt daarom naar de Vlaamse Gemeenschap gekeken om dit tekort in te vullen.

Mijn excuses, ik merk dat ik niet op de tijd heb gelet. Misschien had dit te maken met de onderbreking.

De voorzitter: We hebben de klok stilgezet bij de tussenkomst.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik ben het niet gewoon dat het College mij op dergelijke aanvallende wijze onderbreekt... Ik rond af. Het was niet mijn bedoeling om dit voorval op de spits te drijven. Ik weet niet of u al in campagnemodus bent (*de spreker richt zich tot collegelid Sven Gatz*), maar ik betwijfel of die campagne hier zo actief moet gevoerd worden.

De voorzitter: U heeft nog een minuut om uw betoog te beëindigen en dan luisteren we naar de antwoorden van het College.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik respecteer de timing. Wat de jeugd betreft zijn er een aantal uitdagingen. We hebben enkele zorgwekkende vaststellingen gedaan, bv. rond Villa Montald en jeugdhuis Tongeluk in Ganshoren. Dit zijn zorgwekkende dossiers. Het onderwijsdebat laat ik vandaag even buiten beschouwing.

Tot slot, nog een algemene bedenking. Er komen verkiezingen en vooral de partij van collegelid Sven Gatz heeft uitdrukkelijk de doelstelling in het programma opgenomen om de Vlaamse Gemeenschap in Brussel te ontmantelen. In dat programma staan zaken die wij absoluut niet willen in Brussel. Daar verzetten wij ons tegen.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Bijna vijf jaar geleden is er een ploeg aangetreden met ambitie, om de grote uitdagingen waar Brussel voor staat mee het hoofd te bieden vanuit de

VGC. De VGC is een relatief kleine, maar toch slagvaardige, flexibele en innovatieve speler. Het gaat om mondiale uitdagingen, zoals de klimaatverandering, maar ook om lokale uitdagingen, zoals armoede, omgaan met meertaligheid en diversiteit. Dat gebeurt vanuit een open visie, die mooi wordt verwoord als “*Brussel is wat we delen*” in het Bestuursakkoord 2019-2024. Hoe kunnen we met de VGC het beste maken van Brussel? Het is nu tijd om terug te blikken op de afgelopen jaren en vooruit te blikken op het laatste jaar van de bestuursperiode en wat erna komt.

Over de globale financiële toestand kunnen we kort zijn, want die ziet er goed uit. We zijn nu vertrouwd met de BBC, die toelaat om duidelijker de plannen te zien overheen meerdere jaren. Het is overzichtelijker hoe we jaarlijks vooruitgaan. Vooral de samenhang tussen de plannen, de acties en de middelen die ervoor worden gereserveerd, is veel duidelijker. Er zijn twee evenwichtsvoorwaarden verbonden aan de BBC. Ten eerste, moet er een beschikbaar budgettair resultaat zijn dat positief is. Ten tweede, moet de autofinancieringsmarge in evenwicht zijn. Aan die beide voorwaarden werd voldaan. Dat is niet evident in tijden waarin de rente stijgt, de inflatie via indexeringen zorgt voor stijgende personeelskosten en de Brusselse uitdagingen er niet minder om worden. Het volstaat om naar de budgettaire situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te kijken om vast te stellen hoe moeilijk dit kan worden. Het budgettaire plaatje klopt helemaal, maar tegelijkertijd werd er niet aan ambitie ingeboet. Dat is een pluim waard voor deze ploeg, en in het bijzonder voor de collegevoorzitter en haar team, die jaarlijks die begrotingsoefening in goede banen moeten leiden. Er was toch een grote omslag, met het invoeren van het Meerjarenplan gebaseerd op een participatief traject. Het is misschien meer bescheiden als begroting dan elders, maar het wordt uitstekend beheerd. Dat zullen vriend en vijand moeten erkennen.

Alles samen beschouwd is het niet niets. Van 150 miljoen euro exploitatie-uitgaven in 2022 naar 185 miljoen euro in 2024. Deze legislatuur, alle jaren samen gerekend, inclusief deze uit het vorige systeem, komen we zo aan 901 miljoen euro voor exploitatie-uitgaven van de VGC. Dat is bijna een miljard euro. Op gebied van investeringen gingen we van 58 miljoen euro in 2022 naar 116 miljoen euro dit jaar en nog eens 65 miljoen euro in het komende jaar. Voor de totale periode geeft dat meer dan 400 miljoen euro aan investeringen.

Het belangrijkste is natuurlijk wat er met de middelen is gebeurd en wat het College heeft kunnen waarmaken van de ambities. Het vlaggenschip van de VGC-werking is al jarenlang het onderwijs. Het is onze grootste hit, die in die zin groot is dat steeds meer ouders hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs willen onderbrengen. Ze geloven dat dit gewoon de beste kansen geeft voor hun toekomst. Wij bieden onderwijs van goed niveau en laten kinderen meertalig de school verlaten. Het gevolg is natuurlijk dat de vraag al jaren groter is dan het aanbod. Voor Groen is het dan ook voor veel redenen fundamenteel dat we er alles aan doen om iedereen die zich wil aansluiten bij de Nederlandstalige gemeenschap in Brussel die kans te geven. Dat begint bij meer capaciteit in de scholen. Het streefdoel was eerst om 1.000 plaatsen per jaar te creëren. Dat werd tweemaal 3.000 plaatsen extra tijdens deze legislatuur. Dat doel werd ruimschoots overtroffen. Liefst 3.648 plaatsen in het basisonderwijs en 4.428 plaatsen in het secundair onderwijs werden gecreëerd. Hiervoor werd door de VGC een investering gedaan van 267 miljoen euro, meer dan de helft van de investeringsmiddelen van deze legislatuur. Dat is echt een uitstekend rapport. We kunnen alleen maar hopen dat de VGC nog lang op dit elan kan doorgaan.

Schoolgebouwen zijn natuurlijk niets zonder de leerkrachten. Daarvoor werden ook knappe inspanningen geleverd, zoals het terugbetalen van inschrijvingsgelden en de lerarenbonus. We

blijven daar met een stevige uitdaging zitten voor de komende jaren. Het initiatief om de zij-instromers te bereiken is interessant, maar deze week vernamen we dat een vierde na een jaar alweer stopt. Een structurele verbetering van het lerarenberoep vanop Vlaams niveau zal echt nodig zijn. Om de eigen initiatieven te evalueren, liet het collegelid weten dat er een enquête loopt bij de 304 deelnemers aan de beurzen die de VGC organiseerde. We zijn natuurlijk benieuwd naar de resultaten van die enquête en welke ervaringen de deelnemers deelden.

Naast schoolgebouwen en leerkrachten krijgen ook leerlingen de nodige aandacht. De VGC blijft tussenkomen in schoolkosten die ouders niet kunnen betalen. Dit doen we intussen al drie jaar lang, voor 158 scholen en meer dan 700.000 euro per jaar. In Brussel kunnen we op die manier vermijden dat leerlingen met een lege brooddoos naar school moeten gaan of problemen ondervinden met menstruatiearmoede. Wij zijn daar trots op. De Vlaamse Gemeenschap in Brussel laat niemand achter.

Dat geldt eveneens voor leerlingen met bijzondere noden. Er werd een enorme sprong voorwaarts gemaakt met het omvormen van de werking van Kasterlinden tot een multifunctioneel centrum. We delen met het College de ambitie om volgend schooljaar vier leergruppen en uiteindelijk vijftig leerlingen te bereiken.

Als men leerlingen vraagt wat de belangrijkste plaats van een school is, dan is het antwoord waarschijnlijk: “*de speelplaats*”. Groen wil dat geen enkele speelplaats nog een stenen woestijn is. Elke speelplaats verdient een avontuurlijke en boeiende inrichting, met groene en blauwe elementen. De commissieleden hebben dit jaar enkele bezoeken kunnen doen, waarbij we prachtige zaken zagen. Zo was er bv. een Panamarenko-achtige installatie die regenwater verzamelt en waarmee kinderen kunnen spelen, bomen die schaduw bieden en waarop je kan klimmen of een afdak met kiwibessen boven een houten tribune met schaduw en lekker fruit. Het College heeft hierin het verschil gemaakt, met maar liefst 145 speelplaatsen die van de vergroening konden genieten.

De schoolgebouwen bieden trouwens nog veel meer ruimte dan alleen voor onderwijs. De Brede School laat de hele buurt meegenieten van de infrastructuur die de VGC zo zorgzaam heeft opgebouwd. Die formule is niet alleen wegens succes verlengd, maar ook verbeterd. We willen meer bereiken met dezelfde middelen. Na een succesvol traject met de leerkrachten en gemeenten komt de hervormde Brede Schoolwerking nu op gang. In januari 2024 horen we graag de definitieve cijfers. De voorlopige feedback die we kregen, is alvast bemoedigend.

Ons onderwijs als succesnummer doet het beter dan ooit, maar we mogen niet op onze lauweren blijven rusten. We blijven groeien in kwantiteit, maar de kwaliteit is soms een uitdaging. Ik heb in de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw verwezen naar indicaties dat een deel van de kinderen die het Nederlandstalig onderwijs verlaten de taal onvoldoende machtig is. Het ging over slaagcijfers bij een federaal examen voor politie-inspecteur, die driemaal lager zouden liggen voor Nederlandstaligen dan voor Franstaligen. Er was ook de vaststelling van de Odiseehogeschool dat een kwart van de startende studenten nood heeft aan bijlessen Nederlands om te kunnen volgen en slagen in hun studies.

Voor Groen is duidelijk dat er op elk niveau van de samenleving, in elke levensfase, een volwaardig Nederlandstalig aanbod beschikbaar moet zijn in Brussel. Van jong tot oud. Het gaat over kinderopvang, scholen, speelplaatsen, sport, vakantieactiviteiten, jeugdhuisen, gemeenschapscentra, de werkvloer, de gezondheidszorg en overheidsdiensten. Je moet je hele leven in Brussel in het Nederlands kunnen leiden. We zijn allemaal diep getroffen door het

verhaal van de ouders van Cisse, de baby van 11 maanden die plots overleed. De ouders konden nergens een correcte uitleg krijgen in het Nederlands over wat er precies aan de hand was. Dat is natuurlijk een onaanvaardbare situatie. Het feit dat de ouders niet in hun eigen taal konden worden geïnformeerd over de medische toestand in zo'n dramatisch gebeuren is op zich al erg genoeg. Men moet er dus geen *fake news* aan toevoegen om dit nog dramatischer te laten klinken.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik denk dat u mijn tussenkomst niet goed heeft beluisterd. Die gespeelde verontwaardiging is nogal misplaatst.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Er is een onderscheid tussen het benoemen van de feiten en het toevoegen van *fake news*. Bekijk het gerust opnieuw op *Youtube*.

Wat onze fractie betreft, is de aanwezigheid van het Nederlands in Brussel op elk moment van het leven een van de fundamentele bestaansredenen van de VGC. Ik wil bij een aantal van de diensten die de VGC aanbiedt verder stilstaan.

De heer Mathias Vanden Borre raakte geen gevoelige snaar, maar verdraait de waarheid. Dat is geen verdienste. We hebben daarnet al gehoord dat er gesuggereerd werd dat het Reglement in het Vlaams Parlement voor de benoeming van voorzitter en ondervoorzitter anders zou zijn. Dat is niet anders, het is exact hetzelfde. Er waren misschien andere gebruiken tijdens de voorgaande jaren, maar het Reglement is exact hetzelfde. Nu zijn er weer die vreselijke insinuaties over de dood van een kind. Het licht van de zon wordt ontkend. N-VA zit al 20 jaar aan het stuur in de Vlaamse Regering, met zeggenschap over het leeuwendeel van de middelen voor wat de Vlaamse Gemeenschap in Brussel betreft. Dit budget is vele malen hoger dan wat de VGC kan doen via aanvullend beleid. We hebben dus algemene en vage opmerkingen gehoord over wat er meer moet gebeuren, maar niet wat er precies minder moet worden gedaan. Moet Vlaanderen meer geven, of moet er worden bespaard? N-VA heeft in elk geval tijdens deze legislatuur voor een primeur gezorgd: de Vlaamse Regering geeft voor het eerst minder aan de VGC dan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Dit ten gevolge van een doorgevoerde besparing, die nadien niet werd rechtgetrokken. Dat is alvast hun verdienste.

Een ander groot succesnummer van de VGC is traditioneel de kinderopvang. Ook daarvoor werden stevige inspanningen geleverd in een budgettair moeilijke context. De VGC voert een aanvullend beleid. In de bijlage van het verslag van vorige week stond een helder overzicht. Afgerond gaat het over 750 bijkomende plaatsen, of plaatsen die werden omgeschakeld naar een beter terugbetalingsniveau. Helaas moest de collegevoorzitter nogmaals bevestigen dat een verdere uitbreiding moeilijk is. Er is gewoon geen personeel en te weinig capaciteit in het werkveld om bezig te zijn met toekomstplannen. Het personeelstekort weegt zeer zwaar op deze sector. Het is pompen of verzuipen. De sector gaf aan dat de oplossing met goedkope werkkrachten via het gecostatuuut niet goed werkte. Het kostte veel tijd en energie voor een te klein resultaat. Ik vind dat het College hier knap op heeft ingespeeld. Er werd flexibiliteit en ambitie getoond. In overleg met de sector heeft de VGC een echte innovatie ingevoerd. Geen gecostatuuut meer, maar leren op de werkvloer. Dit is een traject waarbij kandidaat-kinderbegeleiders sneller op de werkvloer komen en daar hun opleiding vervolmaken. Dat is luisteren naar het werkveld en overleggen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Vlaanderen. Het is duidelijk dat dit een ingewikkeld dossier was. Binnenkort zullen maar liefst 44 kandidaat-kinderbegeleiders van start kunnen gaan in Brusselse crèches. Dat is een verdienste van dit College en de Administratie. Dat verdient een welgemeende proficiat.

De jeugd krijgt meer aandacht. Er is een crisis in de jeugdhulp. We zijn blij met het budget dat de Vlaamse overheid hiervoor voorziet. Men erkent de expertise en terreinkennis van de VGC om daarmee aan de slag te gaan. Het twee jaar durende project voor *safe spaces* van JES voor het mentaal welzijn van meisjes is een interessante nieuwigheid. We kijken uit naar de eerste resultaten.

Wat ons betreft, zijn er nog meer jeugthuizen nodig, niet minder. Wij hopen dat collegelid Ans Persoons voor een goede afloop kan zorgen in de kwestie rond jeugdhuis Tongeluk. Voor Kuumba en andere initiatieven zou actief gekeken moeten worden om ruimten open te stellen en te delen. Daarbij denk ik met enthousiasme aan het tuinproject van gemeenschapscentrum De Kriekelaar en *Commons Lab*.

Er werd gedurende deze legislatuur heel wat geïnvesteerd in de gemeenschapscentra, zoals De Vaartkapoen, Nekkersdal, Elzenhof en De Markten. Dat is een terechte keuze. Het zijn plaatsen voor Nederlandstaligen en iedereen die graag aansluit bij de Nederlandstalige gemeenschap om thuis te komen, elkaar te ontmoeten, creatief te zijn en samen te werken. Kunstenaars kregen bijvoorbeeld extra steun in hun zoektocht naar meer atelierruimte.

Ook is veel geïnvesteerd in sportinfrastructuur. We hebben een mooi overzicht gekregen, waarvoor dank. Maar liefst 3,2 miljoen euro ging naar 43 projecten. Bij scholen zijn vaak sporthallen bijgekomen, gras- en judomatten, cricketterreinen, crossfituitrustingen en via Pool is cool komt er binnenkort een zwembad. Er is ook een korfbalinrichting geïnstalleerd. Het is niet algemeen bekend, maar het College telt een aantal notoire korfbalspeelsters binnen zijn rangen. Er zijn trouwens heel wat korfbalfans hier aanwezig.

Veel geld is eveneens naar speelpleinwerking gevloeid. Met zeven weken extra speelplezier kunnen we alleen maar blij zijn. Een structurele ondersteuning kwam er ook voor verenigingen waar armen het woord nemen. Het is een mooie illustratie van de manier waarop het College op elke kans is ingegaan om de armoedewerking van de VGC te versterken.

Het spreekt voor zich dat de Groenfractie deze begroting zal goedkeuren. We bedanken mevrouw Cieltje Van Achter dat ze zich zal onthouden zodat de werking van de VGC niet in de problemen komt. Het is een voorbeeld van collegiaal gebruik binnen de Raad.

Brussel is wat we delen. Dat was de titel van het VGC-bestuursakkoord en samenwerken en participatie stonden daarin centraal, net als de strijd tegen armoede. Ik heb aangetoond waarom de VGC en het College met brio geslaagd zijn in onze ambitie en dat smaakt naar meer want er liggen nog stevigere uitdagingen op ons te wachten en ik heb er al enkele van genoemd.

Ik hoop van harte dat in de komende jaren met dezelfde vooruitziendheid, professionaliteit, durf en ambitie kan worden bestuurd. In deze Raad is mooi werk afgeleverd. Collega's van de meerderheid en van de oppositie hebben met veel vuur aan de debatten bijgedragen. Er waren interessante terreinbezoeken, en hier en daar zijn kiemen gezaaid voor oplossingen van morgen. Ik dank het College, de kabinetten, de administratie en natuurlijk de burgers en alle collega's die de VGC een warm hart toedragen en hebben bijgedragen aan de schitterende ster die de VGC vandaag in het Brusselse landschap is en waar we allemaal trots mogen op zijn.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Deze vierde aanpassing van het Meerjarenplan 2022-2025 kadert in de vereenvoudiging van het begrotingssysteem zoals we

dat vandaag kennen, wat op zich al een grote vooruitgang betekent. Dat aan de twee evenwichtsvoorwaarden is voldaan, namelijk een positief begrotingsresultaat en een autofinancieringsmarge in evenwicht, is een goede zaak. Zoals de collegevoorzitter terecht aanhaalde, kan hierdoor een buffer worden gecreëerd voor de toekomst.

Zoals we allemaal weten hangen de middelen van de VGC af van het begrotingsbeleid van de federale en de regionale overheden, maar ook van de inflatie. De inflatiepiek van het afgelopen jaar heeft ertoe geleid dat strategische afwegingen en keuzes moesten worden gemaakt. Ook de andere overheden kregen die taak toegewezen, maar meestal speelden er andere beweegredenen mee. Het financieel wanbeleid van onze Franstalige tegenhanger dwingt de GGC vaak om steeds meer taken van de gemeenschappen over te nemen met alle gevolgen van dien, ook voor ons. Hierdoor dreigt de VGC de controle te verliezen over aangelegenheden die vroeger fatsoenlijk werden beheerd richting een geïntegreerde aanpak op regionaal vlak wat de facto de Vlaams-Brusselse zaak niet dient.

De VGC wordt door die *cocomisering* in haar bestaansreden afgezwakt al dan niet met de steun van de eigen collegeleden. Het financiële wanbeleid dreigt zich verder te verspreiden ten nadele van de Nederlandstalige dienstverlening in Brussel. De voorbije maanden werd duidelijk dat de toekomst voor de Nederlandstalige dienstverlening in Brussel allesbehalve rooskleurig is.

Op het vlak van onderwijs was het PISA-rapport vernietigend voor Vlaanderen en dus ook voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

De zorgsector staat onder druk, onder meer door een toename van de vraag en van de werkdruk, gekoppeld aan een personeelstekort en een financieel onaantrekkelijke status. Ook de jeugdsector ondervindt geregeld moeilijkheden in het bijhouden van haar aanbod met een steeds diverser publiek dat aandacht nodig heeft en het speelveld dat breder wordt.

Binnen al deze sectoren en beleidsdomeinen is taal een verbindende factor, maar jaar na jaar is de positie van het Nederlands minder vanzelfsprekend geworden. Ik wens geen debat te voeren over de voor- en nadelen van eentaligheid of meertaligheid. Wel leg ik nadruk op het belang van de kwaliteit van de dienstverlening voor Nederlandstaligen in Brussel. Die kwaliteit gaat achteruit. Daarover zou iedereen het eens moeten zijn.

Ik verwijs hierbij zonder polemisch te willen zijn, naar Cisse, het kindje van elf maanden dat is gestorven en waarvan de ouders niet eens werd meegedeeld wat de doodsoorzaak van hun kind was omdat de hulpverleners geen Nederlands spraken.

Ik nodig alle collega's uit om in de annalen van deze Raad, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van het Vlaams Parlement de tientallen vragen die het Vlaams Blok en het Vlaams Belang de laatste 35 jaar rond deze problematiek hebben ingediend na te lezen.

Het is jammer dat zo vaak tragische gebeurtenissen zich moeten voordoen alvorens ogen open gaan. Het kan ook anders. Mensen kunnen ook overlijden omdat ze door hulpverleners niet worden begrepen. We moeten er allemaal, ieder op zijn eigen echelon voor zorgen dat de taalwetgeving wordt gerespecteerd, zeker bij hulp- en spoeddiensten, maar ook in ziekenhuizen.

Iedereen moet bij de eigen minister ervoor ijveren om dat heikel punt eigenlijk in orde te krijgen. In de antwoorden op de vragen van het Vlaams Blok en Vlaams Belang lezen we dat elke minister verwijst naar andere ministers en bevoegdheden. Uiteindelijk blijkt niemand of iedereen bevoegd te zijn. Ik lanceer dus een warme oproep om daar eindelijk werk van te maken.

Ook in het onderwijs wordt de vraag alsmaar vaker gesteld waarom de kwaliteit zo snel achteruit gaat. Het antwoord is nochtans gekend. De kennis van het Nederlands moet prioriteit nummer een zijn om op een gezonde en doordachte manier te kunnen leren. We vragen dat al jaren. Zorg ervoor dat kinderen voldoende Nederlands kennen vooraleer door te stromen naar het reguliere Nederlandstalige onderwijs. Als je niet begrijpt wat de leerkracht vertelt, heeft het geen zin in de klas te zitten. Taalbadklassen helpen om de taal bij te spijkeren. Collega's die bij het bezoek aan Luxemburg aanwezig waren hebben gezien hoe hard er wordt gewerkt om kinderen de onderwijstaal bij te brengen om ze dan pas in een klasgroep te laten opnemen zodat ze met voldoende kennis van de onderwijstaal kunnen volgen. Daar moet hier in de toekomst werk van worden gemaakt.

We moeten de kennis van het Nederlands als eerste prioriteit vooropstellen. De VGC trok altijd al de kaart van de gepersonaliseerde hulp. Tal van verenigingen en non-profitorganisaties werden rijkelijk gesubsidieerd om de lacunes van een falend beleid in te vullen. Steeds werd ervoor gekozen om de poorten van Nederlandstalige instellingen wagenwijd open te zetten om onze cultuur, taal en identiteit te delen. Dat is goed maar jaar na jaar zijn de minimumvoorwaarden afgebouwd om zij die moeilijk kunnen volgen niet te moeten confronteren met hun falen. Onze instellingen en dienstverlening hebben we aan anderen aangepast zodat zij erbij konden horen, maar daardoor zijn we onze missie wat uit het oog verloren. We moeten er in de eerste plaats voor de Nederlandstalige Brusselaars zijn, net zoals de Cocof er in de eerste plaats voor de Franstaligen in deze stad is. Willen we onze dienstverlening en instellingen met anderen, Franstaligen en anderstaligen, delen is dat lovenswaardig maar we moeten blijven waken over onze identiteit en onze instellingen. Het gebruik van het Nederlands moet ook daar prioriteit nummer een zijn. Hoe kan je respect afdwingen van de ander als je geen respect hebt voor je eigen identiteit.

Het Meerjarenplan 2022-2025 mag technisch en financieel gezond ogen, aan de inhoud schort nog heel wat. Als Vlaamse Gemeenschap in Brussel moeten we de tumultueuze context waarin we in Brussel leven aangrijpen om onze doelstellingen te heroriënteren, vertrekkend vanuit de essentie. Vooreerst moeten we onze basistaken vervullen, de essentie van ons bestaan in Brussel verzekeren vooraleer we tijd, geld en middelen vrijmaken om potentieel geïnteresseerden te bedienen.

He Nederlands moet opnieuw de dwingende basisvoorwaarde zijn om een beroep te doen op de VGC. De VGC moet echter zelf ook het voortouw nemen om de positie van het Nederlands in de hoofdstad te verdedigen, te verzekeren en te versterken. Ons publiek mag divers zijn, inclusie begint bij het respecteren van de hoofdgroep en zijn specificiteit. Dat moet altijd de Vlaamse Gemeenschap zijn met respect voor de Nederlandse taal ingebed in de Nederlandse cultuur.

Ik wens iedereen van goede wil en in het bijzonder zij die de Vlaamse Gemeenschap een warm hart toedragen, een goed eindejaar toe en een strijdbaar nieuw jaar 2024.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): We bouwen met de Raad en de VGC verder aan een meertalig Brussel. Daarvan zijn we heilig overtuigd, maar we zijn er ook heilig van overtuigd dat deze stad een duidelijke plaats moet toekennen aan het Nederlands. Dat maakt sterk en duidelijk deel uit van ons programma. De VGC ondersteunt de sleutelrol van het Nederlandstalige netwerk en breidt zo de plaats, legitimiteit en invloed van het Nederlands jaar in en jaar uit verder uit. Dat beroert ons allemaal: de liefde voor het Nederlands.

Diversiteit is daarbij een sterkte, geen gebrek, hoewel sommige collega's dat beklemtonen. We mogen beide nooit los van elkaar zien. Dat is immers de realiteit. We moeten meer kijken naar de zaken die ons verbinden dan naar de zaken die ons verdelen. Brussel heeft nood aan pragmatisme om te kunnen werken en om vooruit te gaan. We *boosten*, zoals de heer Arnaud Verstraete al aangaf, ons Nederlandstalig onderwijs. We doen dit gezamenlijk omdat we ervan overtuigd zijn dat ons Nederlandstalig onderwijs zorgt voor de emancipatie en een volwaardige integratie van jonge kinderen in deze fantastische stad. We geloven ook dat via goed onderwijs deze kinderen later een job zullen hebben. Zo zullen ze deel uitmaken van onze maatschappij en van alle projecten waaraan de Raad de voorbije jaren 400 miljoen euro besteedde. Als we spreken over kansarmoede en kinderarmoede is onderwijs niet het enige, maar wel het belangrijkste antwoord.

We hebben dit jaren volgehouden en de capaciteit van ons onderwijs spectaculair doen stijgen. Dat stopt niet. Vorig jaar werd Campus Pacheco geopend en de Campus Stream is dit jaar opgestart. Het effect heeft niet op zich laten wachten: een op vier Brusselse kinderen loopt vandaag school in het Nederlands. Zoals de Taalbarometer aantoont, overtreft dat percentage het aantal Brusselaars met als thuistaal Nederlands. Ik geloof dat we het algemene onderwijsniveau en bij uitstek de meertaligheid in Brussel omhoog blijven helpen. Dat is natuurlijk een werk van lange adem. Daarmee werken we ook aan de tweetaligheid en – wat ons betreft – de drietaligheid.

Het effect van ons onderwijs reikt tot ver in de Rand rond Brussel. Meertaligheid is gegeerd op de arbeidsmarkt en een extra troef in een multiculturele wereldstad als Brussel en de *Brussels Metropolitan Area*. De VGC is een klein, maar belangrijk radertje dat in alle stilte en bescheidenheid bijdraagt aan de aanpak van het tekort op de arbeidsmarkt door competente jongeren af te leveren. We zien die steun verfijnen en uitbreiden en dat komt ook terug in de verordening waarover we de vorige keer hebben gestemd.

Er worden extra middelen vrijgemaakt voor nieuwe projecten of het versterken van bestaande initiatieven binnen Onderwijs en Vorming en de aansluiting met kinderdagverblijven. Maar we zijn er nog niet. Alles evolueert. Er komen mensen bij, situaties – ook op wereldvlak – veranderen en Brussel is een aankomststad. Dat vraagt een extra investering.

De kennis van het Nederlands in de zorg – zoals de triestige gebeurtenis met baby Cisse helaas aantoonde – blijft een bekommernis. Hier moet meer maatwerk en ondersteuning komen. De eerstelijnszorg moet beter bekend zijn, beter bereikbaar en toegankelijker. Het Nederlands moet daar aanwezig zijn. Tegelijk moeten we ook voorzichtig zijn met onze uitspraken over die tragische gebeurtenissen.

We zijn er dus nog niet. Zoals ik in de vorige bespreking aanhaalde en nu opnieuw graag herhaal, is er in de laatste ordonnantie over het Geïntegreerde Welzijns- en Gezondheidsplan van de GGC eindelijk een plaats voor de VGC. Ik ga ervan uit dat dit in samenwerking met de collegevoorzitter gebeurde. Samen met collega's Els Rochette en Gilles Verstraeten hebben

we daar ook voortdurend op gehamerd. Er werd gezegd dat het zoete taalflamingantisme afwezig is, maar het maakt deel uit van de persoonlijke cultuur, bij mij althans. Het is dan ook heel jammer als er tragische gevolgen zijn. Je moet verzorgd kunnen worden, zeker waar je als Brusselaar het zwakst bent. We vragen dan ook aan de collegevoorzitter om dit van heel dichtbij te blijven opvolgen en betrokken te worden om die aanwezigheid van het Nederlands, zeker in de zorgstructuren, te versterken.

In de loop van de jaren is de kennis, de inhoud en de professionaliteit van de VGC verder ontwikkeld en ook overgenomen door de Brusselse Rand. Dat is zeer goed. De samenwerking met de Rand is belangrijk, want leerlingen uit de Rand komen naar school in Brussel en omgekeerd. Er staan geen schotten of hekken tussen. Ik woon dicht bij het zwembad van Dilbeek en ik ga daar ook zwemmen, ook al heb ik nooit begrepen waarom er een bord staat met de boodschap: *“Hier zwemmen we in het Nederlands”*.

We moeten ons ervan bewust zijn dat de VGC een klein radertje blijft in het grote netwerk. Het ontsnapt niet aan de algemene tendensen in België en het buitenland, vooral in de steden. Ik denk aan het tekort aan leerkrachten, maar ook aan het tekort aan zorgpersoneel en kinderopvang. De VGC, maar ook de Vlaamse Regering, neemt daarvoor initiatieven en probeert met oplossingen te komen. Dat is niet simpel en in een stad met veel armoede is de zorg nooit veraf. Vandaar ook de noodkreet van het zorgpersoneel voor extra ondersteuning. We moeten de zorgberoepen in Brussel blijven steunen en opwaarderen. Dat hebben we gemerkt tijdens de coronacrisis. Ik herhaal mijn pleidooi om de lonen te koppelen aan de grootste maatschappelijke noden en uitdagingen. Op het Vlaamse niveau heeft het Comité van Wijzen daar in zijn eindrapport al een stukje de deur voor opengezet. Hopelijk opent dit ook de deur naar effectieve en impactvolle wijzigingen.

Deze Raad slaagt erin om verder te bouwen op de stevige fundamenten van het vorige College, maar ook op een stevig bedrag van meer dan 400 miljoen euro, verdeeld over de legislatuur. De collegeleden deden transversale investeringen, in samenspraak met elkaar. Ze hebben gewerkt aan een gezamenlijk project: *“Brussel is wat we delen”*. Laten we een positieve tegenwind vormen tegen diegene die menen verdeling te moeten zaaien.

Wij maken deze Raad, los van oppositie en meerderheid, door kritische en interessante vragen te stellen en in dialoog te gaan. Samen met het College en de Administratie werken we hand in hand aan het toekomstproject Brussel. Brussel is wat we delen. Nederlandstaligen moeten de handen in elkaar slaan en verdeling binnen de Raad vermijden.

Voorzitter: mevrouw Soetkin Hoessen

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Het is niet alleen de laatste begrotingsbespreking van deze Raad in deze legislatuur, het is ook de laatste keer dat ik, althans in dit assemblee, het woord tot de raadsleden en het College mag richten. Ik ben ook niet alleen. De samenstelling van de Raad zal er binnen een paar maanden helemaal anders uitzien. Geen Guy Vanhengel, geen Pepijn Kennis, geen Juan Benjumea Moreno, geen Arnaud Verstraete. Dit betekent alvast geen ‘Janssens & Janssens’-achtige versprekingen meer als het over de heren Verstraete en Verstraeten gaat.

Ik wil iedereen oprecht bedanken. Dat geldt uiteraard voor de Diensten. Ik wil ook de kabinetsmedewerkers bedanken, die als stille krachten nooit op de voorgrond treden, maar garant staan voor veel talent en uren werk. Ik wil ook alle collega’s bedanken. We waren het

niet altijd eens en dat zal ook in de toekomst zo blijven. We hebben wel fijne momenten meegemaakt, zeker tijdens de informele bijeenkomsten.

Voor mijn fractie is het altijd belangrijk geweest om Brussel als een sociale lift te beschouwen. Dat is wat een stad vroeger was en zou moeten zijn. Veertig of vijftig jaar geleden gold dat voor de mensen uit de arbeidersklasse. Nadien was dat zo voor de eerste generatie nieuwkomers die hier toekwamen. Die mensen geloofden erin dat hard werken en goed studeren betekende dat je omhoog kon klimmen en ze kregen daar ook de omkadering voor. Helaas hebben meer en meer mensen het gevoel, en voor veel mensen is het ook een realiteit, dat het niet meer volstaat. Heel veel mensen maken zich daar zorgen over. Ik heb het niet alleen over de toenemende ongelijkheid, maar ook over het gevoel dat het sociale contract tussen de burger en de overheid niet altijd meer gehonoreerd wordt. Dat is zeker het geval op het vlak van de veiligheid. We hebben daar veel over gediscussieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Mensen krijgen het gevoel dat de overheid hen in de steek laat. Kijk maar naar de veertig buurtcomités.

Net als mijn voorgangers wil ik het College een pluim voor de begroting in evenwicht geven, al is dat ingegeven door het *sui generis* statuut van de VGC. Maar er is een begroting in evenwicht en dat is in schril contrast met die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ik wil daar kort iets over zeggen omdat er wel degelijk verbanden zijn. U maakt deel uit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering die zich vaak blijft wegsteken achter het argument dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondergefinancierd wordt. Ik vergelijk de gewestregering een beetje met opgroeiende pubers. Iedereen met pubers in huis weet dat die ook continu extra zakgeld komen vragen. Als je vraagt waar het vorige zakgeld naartoe is gegaan, lijkt dat in rook te zijn opgegaan. Je krijgt nooit een duidelijk antwoord. Zo'n gevoel heb ik ook met de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ik zeg dat omdat de enorme uitdagingen ook verband houden met het werk van de VGC en omdat zoveel mensen, zeker diegenen die we traditiegetrouw de middenklasse noemen, Brussel verlaten. Dat heeft deels te maken met de gewestelijke bevoegdheden, maar ook met die van de VGC, zoals Onderwijs. Als je als Nederlandstalige ouder het gevoel hebt, en vaak met de neus op de feiten wordt gedrukt, dat je je kind niet in een Nederlandstalige school ingeschreven krijgt, dan is de beslissing snel gemaakt om terug in Vlaanderen te gaan wonen. Dat is heel jammer.

Positief nieuws is er natuurlijk ook. Als ik terugkijk naar de voorbije vijftien jaar en zeker ook de laatste jaren, dan is het netwerk van Nederlandstalige voorzieningen enorm gegroeid. Ik mag een pluim op de hoed steken van mijn voorgangers, de heer Jos Chabert en mevrouw Brigitte Grouwels, die al hun kracht en heel veel energie hebben gestoken in de uitbouw van dat N-netwerk. Iedereen weet dat het N-netwerk en het N-logo een keurmerk en een kwaliteitshandelsmerk zijn. Als je in een voorziening terecht komt met dat logo aan de deur, dan weet je dat je in goede handen bent. Ik hoop dat dat zo blijft, want ik ben daar wel wat bezorgd over als ik het werk van de laatste vijf jaar bekijk. Ik hoop dat de VGC het Nederlandstalige aanbod blijft uitbreiden en er ook voldoende over waakt dat het Nederlandstalige karakter verzekerd is vanuit voldoende historisch besef. Daar gaat het voor een stuk over: de Vlaamse Gemeenschap heeft zo veel geïnvesteerd en doet dat nog altijd, om de belangen van de Nederlandstalige Brusselaars en eenieder die daarbij aansluiting zoekt, ook op het vlak van taal en zorg, te garanderen. Er wordt gezegd dat het 's avonds voor het slapengaan goed is om in het eigen hart te kijken. Het zou goed zijn dat ook het College zich eens afvraagt of het voldoende heeft gedaan om dat N-netwerk uit te breiden en er altijd over heeft gewaakt dat het Nederlandstalige karakter voldoende aan bod komt. Ik durf dat de laatste jaren in twijfel te trekken.

Ook positief zijn de inspanningen die zijn gebeurd op het vlak van de capaciteit in de scholen. Het zal altijd onvoldoende zijn, maar collegelid Sven Gatz heeft, ook met steun van Vlaanderen, het nodige gedaan om plaatsen bij te creëren. Helaas gaat het niet alleen over schoolmuren. De uitdaging op het vlak van het personeel blijft minstens even groot.

Er zijn ook een aantal gemiste beloftes, misschien zelfs meer dan ingevulde beloftes. Klimaat is een heel belangrijk thema, zeker de laatste dagen en weken. Van een College waarin Groen zo'n prominente plek heeft, had ik toch verwacht dat het een klimaatneutraal beleid zou voeren en dat de eigen overheidsgebouwen allemaal klimaatneutraal zouden zijn. Dat is niet het geval. Ik heb u daarover een paar weken geleden nog bevraagd.

Een andere belangrijke beslissing die niet in het Bestuursakkoord 2019-2024 stond, was het overdragen van instellingen naar de GGC. U weet dat ik die keuze toen niet deelde en dat doe ik nog altijd niet. Ik zag er de noodzaak niet van in en het leek me een gevaarlijk precedent om instellingen die de VGC al jaar en dag betoelaagt en omkadert, zomaar over te dragen aan de GGC. Sta me toe te zeggen dat ik net iets meer vertrouwen in de VGC heb dan in de GGC, zeker als het over de taal gaat. Ik heb u toen ik de beslissing in vraag stelde, een net verschenen studie over de gehandicaptensector '*Eentalig Frans*' getoond. U kunt zeggen dat het slechts een rapport op papier is, maar als het gaat over de gezondheid van mensen en erger nog over het overlijden van een kind, dan staan de politieke goegemeente en Brussel in vuur en vlam. Men schreeuwt van de daken dat zoiets niet kan, maar de vraag is wat het College doet om dat te vermijden. Iedereen weet dat het een oud zeer is. Zeker in de Irisziekenhuizen kom je als Nederlandstalige niet aan bod in de eigen taal. Het College weet dat, maar pakt dat probleem niet echt aan.

Verder was er ook nog de '*ongelukkige*' communicatie over de vervoersabonnementen van de MIVB voor de non-profit. Driewerf hoera! Tot bleek dat dat uitsluitend voorbehouden werd voor de voorzieningen die de Cocof en de GGC erkent. De VGC-instellingen vielen buiten de prijzen en moesten zich maar behelpen. Ik blijf dat onbegrijpelijk vinden.

Op het einde van de legislatuur wil ik ook de situatie in de kinderopvang eens bekijken. Zoals u weet, was ik daar zelf voor bevoegd als voormalig collegelid. Het zou gemakkelijk zijn om heel sterk oppositie te voeren. Ik zal dat niet doen omdat ik weet dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is. Ik weet ook hoe groot de vragen zijn van ouders van kinderen die plaatsen nodig hebben. Enige nuance is op zijn plaats. Het is jammer dat een collega van Groen net weg is, want die heeft me vijf jaar lang het vuur aan de schenen gelegd op een heel onsportieve manier. De andere collega's van Groen kunnen er misschien ook iets van opsteken. Er was niets goed ondanks de duizend extra plaatsen in de kinderopvang. Het ging niet snel genoeg. Het was onvoldoende. Om de twee weken had ik daarover vragen. De toenmalige collegeleden weten dat nog. Ook op dat vlak zou het goed zijn om even in het eigen hart te kijken en misschien met een even kritische blik te kijken naar wat dit College heeft gedaan en ook niet heeft gedaan.

Dan kom ik bij het beleidsdomein Cultuur, Jeugd en Sport. De zoektocht naar de ingevulde beleidsruimte was even uitdagend en moeilijk als de zoektocht naar de investeringen omdat die er amper waren. Bij de beleidsverklaring was ik nog positief verrast door de lancering van het À Fonds. Toch zal ik vooral de moeilijkheden, zeker bij de jeugdhuizen, herinneren. Het is de eerste keer in de geschiedenis van de VGC dat er minder Nederlandstalige jeugdhuizen zijn dan bij het begin van de legislatuur. Collegelid Ans Persoons heeft een heel ongelukkige erfenis gekregen, maar dat krijg je nu eenmaal als je dat beleidsdomein stiefmoederlijk

behandelt. Ik vind dat jammer voor u. U plukt daar helaas niet de vruchten van. Het bilan oogt heel mager. Uw voorganger wilde allerlei zaken realiseren, onder meer extra ontspanningsruimten en fuifzalen, maar daar is niet zo veel van terechtgekomen.

Ook de fiscale hervormingen, een technisch thema, zijn belangrijk voor de jeugdinfrastructuur. De vrijstelling van de onroerende voorheffing voor de jeugdsector werd in Vlaanderen gerealiseerd, maar niet in Brussel. Ik heb u daarover ondervraagd. De VGC is dat niet van plan. Ook daar blijft de Nederlandstalige sector in Brussel in de kou staan.

Tot slot, wil ik het hebben over de senioren omdat ik dat belangrijk vind, niet alleen omdat cd&v daar een van de kernthema's wil van maken. Ik heb heel vaak het gevoel dat je niet meer meetelt als je 55 jaar of ouder bent. Ik hoor van heel wat vijftigers in mijn omgeving dat ze het moeilijk krijgen binnen het bedrijf waar ze werken. Ze worden opzijgezet, moeten vertrekken en plaatsmaken voor jongere krachten. Veel 55-plussers hebben dat gevoel. Ook beleidsmatig komen ze vaak niet meer aan bod. Ze worden minder om raad gevraagd, terwijl ze zoveel expertise hebben. Ook het College heeft hen in de kou laten staan. U had nochtans aangekondigd dat het voor u een belangrijke doelgroep zou zijn, maar ik heb gezocht naar nieuwe beleidsmaatregelen voor die doelgroep en ik heb die jammer genoeg niet gevonden. Ik zal in uw plaats antwoorden op de retorische vraag van een collega van de meerderheid over wat het College van zijn ambitie van vijf jaar geleden heeft kunnen realiseren: zeer weinig. Met dat povere bilan zult u begrijpen dat ik namens cd&v de begroting niet zal kunnen steunen, ook al had ik het graag anders gezien.

Tot slot, wens ik iedereen een zalige kerst en gelukkig nieuwjaar en nagenoeg iedereen ook succes bij de verkiezingen. Voor de een mag dat al wat meer zijn dan voor de ander.

Voorzitter: mevrouw Els Rochette

De heer Pepijn Kennis (Agora): Zoals mevrouw Bianca Debaets stelde, zal het vermoedelijk de laatste keer zijn dat ik de begroting van de VGC kan bespreken, zoals jaarlijks de gewoonte is. Het is niet de bedoeling dat ik nog kandidaat ben voor de volgende verkiezingen. Agora had een bijzonder mandaat in deze legislatuur, namelijk om een Brusselse Burgerassemblee te verdedigen en haar ideeën in het parlement te brengen. De Brusselse Burgerassemblee lag vooral wakker van gewestelijke aangelegenheden, net als de meeste burgers. Ze had niet enorm veel aanbevelingen voor de VGC, maar toch licht ik graag een aantal raakpunten toe.

Ten eerste, is er de herwaardering van maatschappelijk waardevolle beroepen. De Brusselse Burgerassemblee over Werk verwijst onder meer naar de verplegers, politieagenten en straatvegers, maar evengoed naar onderwijzers, kinderverzorgers en dergelijke meer, die veel te weinig erkend worden in hun maatschappelijk welzijn. Veel Brusselaars delen die bekommernis, zeker na de coronacrisis waar velen om 20 uur stonden te applaudisseren, maar ontgoocheld zijn in de werkelijke herwaardering van die maatschappelijk belangrijke beroepen. De vraag is ook hoe die beroepen kunnen worden herwaardeerd: via loon, via de werkomstandigheden of via andere zaken?

Een van de concrete voorstellen van de Brusselse Burgerassemblee was dan ook om een gratis MIVB-abonnement in te voeren. Net als de voorgaande spreker ben ik tevreden dat de non-profitsector er toegang toe zal krijgen. De VGC-sector zat echter niet mee in dat akkoord.

Wat gebeurt er dan wel? Eerst wil ik het hebben over het onderwijs. Hoewel de VGC een flankerende rol speelt, gaat haar beleid alsnog een kwart van de Brusselse jongeren aan. Het lerarentekort blijft jammer genoeg hoog. Onderwijs blijft bovendien een Vlaamse bevoegdheid. Het beroep van leerkracht opwaarderen is *an sich* geen Brusselse uitdaging, al is ze in een grootstedelijke context nog moeilijker.

Stilaan beginnen we de resultaten te zien van de lerarenbonus en de beurs waarmee zijinstromers hun studiekosten kunnen terugbetalen. Ik ben erg benieuwd naar de evaluatie van die beurzen. De uitvoering gaat nogal traag en de resultaten lijken op zich te laten wachten. Wat als de lerarentekorten niet verdwijnen? Het flankerende beleid van de VGC heeft een beperkte reikwijdte. De VGC kan vooral in infrastructuur investeren. Het is fijn om extra plaatsen te creëren voor Brusselse jongeren, maar als er geen leerkrachten voor hun klas kunnen staan, zijn die nieuwe plaatsen nergens goed voor. Wie helpen we daar echt mee?

In verband met de regeling voor de schoolonkosten verwijs ik in het bijzonder naar de maatregelen met betrekking tot menstruatietoelagen. Ook de Brusselse Burgerassemblee heeft verklaard dat we daar werk van moeten maken. Ik ben blij dat er een deel van het budget voor schoolonkosten, hoe klein ook, aan de strijd tegen menstruatietoelagen wordt uitgegeven.

De vergroening van de speelplaatsen is besproken in de Overlegcommissie over biodiversiteit die in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement heeft plaatsgevonden. We moeten ontharden, bomen planten en groenvoorzieningen aanleggen. Voor die doelstellingen is geld vrijgemaakt, wat ik toejuich. Speelplaatsen bestaan te vaak uit beton. Laten we ze vergroenen. Tegelijkertijd worden er echter plannen gemaakt om scholen uit te breiden. Als daarvoor in Kasterlinden of elders grote oppervlaktes groen moeten sneuvelen, is dat nogal tegenstrijdig. Hoe kijkt het College naar die zaak?

Ook de kinderopvang is van grote maatschappelijke waarde. Veel collega's, waaronder ikzelf, hebben jonge kinderen en krijgen dagelijks te maken met het tekort aan opvangplaatsen en kinderbegeleiders. Nogmaals gaat het om een Vlaamse bevoegdheid. De collegevoorzitter heeft het al aangehaald: de VGC moet eigenlijk geen plaatsen creëren als er geen begeleiders zijn om eventuele nieuwe peuters en kleuters op te vangen. We hebben helaas kunnen vaststellen wat er kan gebeuren als kinderen alleen in een kinderdagverblijf moeten blijven. Dat kan niet de bedoeling zijn. Er moeten meer kinderbegeleiders zijn. We werken eraan met begeleiding, toeleiding, opleiding en leerprogramma's op de werkvloer. Die aanpak sluit aan bij de resolutie Werk van de Brusselse Burgerassemblee: werknemers moeten kunnen leren op de werkvloer en moeten tijdens hun opleiding vergoed worden. Dat is bevorderlijk voor hun werkgerelateerde toekomstvooruitzichten.

Wat zijn de concrete doelstellingen van het College over de kindratio? De Vlaamse norm – tot negen kinderen per kinderbegeleider – is te los. Wordt het aantal kinderen per begeleider in Brussel naar beneden bijgesteld of lukt dat niet? Plaatsen creëren is een ding, maar meer kinderbegeleiders aanwerven is de essentie.

Uiteraard moet ik even blijven stilstaan bij burgerparticipatie. Stadspiratie, het grote project van het College, was een mooi initiatief. Verenigingen waarin armen het woord nemen, worden bovendien structureel gesubsidieerd. Dat is mooi, want de doelgroep wordt te weinig betrokken bij het beleid. Financiering is echter niet alles. Hoe is de samenwerking met zulke verenigingen concreet opgebouwd? Hoe kunnen ze het beleid mee vormgeven?

Dezelfde vragen gelden voor de Jeugdraad. In een memorandum naar alle raadsleden stellen de leden van de Jeugdraad o.a. dat hun adviezen ernstig moeten worden genomen. Enkele van hun adviezen gaan al erg lang mee. Denk aan de fuifruimte, jeugdlokalen en andere aangelegenheden waarvoor de VGC bevoegd is. Veel Brusselse jongeren liggen echter vooral wakker van problemen waar de VGC niet rechtstreeks voor bevoegd is. Voorbeelden daarvan zijn kwalitatieve openbare ruimte, toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer, woningen en studies. Hoe gaan de collegeleden met de aanbevelingen aan de slag? Misschien nemen zij de aanbevelingen mee naar hun bevoegdheidsdomeinen op andere niveaus. Welke ambitie heeft het College om jeugd- en jongerenparticipatie op gewestniveau te verwezenlijken? De heer Pascal Smet had het ooit over een gewestelijke Jeugdraad. Is op dat vlak nog vooruitgang geboekt?

Stadspiratie was mooi, maar wat de gevolgen van het project betreft, blijven we op onze honger zitten. In het begin waren er een paar concrete denksporen. Het leek op *cherrypicking* van ideeën die in de beleidslijnen van het College zouden passen, wat niet de bedoeling kan zijn. Zal er een rapport worden gemaakt van het gevolg dat werd gegeven aan de aanbevelingen uit Stadspiratie? Als Brussel is wat we delen, moeten we ook de gevolgen en de verantwoordelijkheid delen.

De Raad heeft zonet het dialoogrecht aangepast om jongeren, ook zeer jonge, te betrekken bij het beleid. Wie weet zetten we nog andere stappen. Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement kent overlegcommissies. In elk geval kunnen de Brusselaars dankzij o.a. het dialoogrecht het laatste woord krijgen. Welk gevolg zal het College daar precies aan geven? Welke projecten staan er nog op til? In de documenten die we vandaag hebben besproken, heb ik niet veel teruggevonden.

Ik zal me bij de stemming onthouden. Een grote verrassing is dat wellicht niet.

De heer Jan Busselen (PVDA): Zoals elk jaar is de begroting van de VGC in evenwicht, maar dat in een Gewest waar meer en meer mensen de huur niet kunnen betalen, jongeren met mentale problemen op eindeloze wachtlijsten belanden voor psychologische hulp, jongeren uitvallen op school, ouders geen crèche vinden, enz... Het is een begroting in evenwicht in een Gewest dat altijd maar meer uit balans raakt.

De VGC is een kleine overheid, heet het, en de andere overheden dragen ook een verantwoordelijkheid. Niemand kan dat ontkennen. Toch maken de collegeleden deel uit van twee van de drie overheden die verantwoordelijk zijn voor de financiering en subsidiëring van de VGC. Na vier jaar mis ik een beleid dat de sociale crisis in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft afgeremd, ook op het niveau van de VGC. Ik zal op een paar elementen in deze begroting ingaan om dat standpunt toe te lichten.

De eenmalige steunmaatregelen voor organisaties uit het Nederlandstalige werkveld waren bedoeld om de impact van de energiekosten op hun werking te verlagen. Dat de steunmaatregelen zo goed als opgebruikt zijn, toont aan dat ze nodig waren. Nu wordt beweerd dat de energieprijzen niet meer stijgen, al kan niemand dat garanderen. In ieder geval dalen de prijzen niet. De federale Regering heeft de btw gemiddeld met 143 euro per jaar verlaagd ten opzichte van 2019, maar heeft tegelijkertijd de accijnzen en andere heffingen in dezelfde periode met 244 euro laten toenemen. De steunmaatregelen zullen dus ook in 2024 nog nodig zijn, maar er zullen geen middelen meer voor kunnen worden uitgetrokken.

Vervolgens wil ik stilstaan bij de middelen voor structurele investeringen zoals renovatie, de aanleg van zonnepanelen of isolatie. Voor sommige gemeenschapscentra, bibliotheken en jeugdhuizen zijn dat grote investeringen. Ik kan alleen maar vaststellen dat er te weinig middelen over zijn om te garanderen dat de sociale en ecologische transitie snel genoeg gaat, met het oog op de urgente klimaatcrisis.

We hadden verwacht dat het zorgpersoneel na de coronapandemie meer waardering zou krijgen. Veel zorgmedewerkers onder hen zitten echter nog altijd op hun tandvlees. Ze hebben van zich laten horen: een halfjaar lang heeft de sector betoogd bij verschillende kabinetten.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maakt meer middelen over aan de GGC, wat de terugbetaling van MIVB-abonnementen mogelijk maakte. Ik ben evenzeer verrast dat deze sociale en groene maatregel niet geldt voor de non-profitmedewerkers die afhangen van de VGC.

Wat het Sportbeleid betreft, juich ik toe dat er sportzalen zijn gebouwd. De toekomstige plannen voor Coovi en het zwembad bij Abattoir zijn goede zaken, al is een zwembad voor een Gewest met 1,2 miljoen inwoners veel te weinig.

Ik maak me echter grote zorgen over de grote *turnover* van trainers in sportclubs. Dankzij convenanten heerst op korte en lange termijn ondertussen iets meer zekerheid. De kern van het probleem is evenwel het tekort aan middelen, die bovendien niet worden geïndexeerd. Het gevolg is dat trainers elkaar snel afwisselen en dat kinderen slecht omkaderd worden.

In het Meerjarenplan beweert het College te strijden tegen armoede. In 2022-2023 stegen de middelen voor Armoedebestrijding, met name voor buurtgerichte ontmoetingsplekken. Dat was een stap in de goede richting, erkent ook de sector. Toch is het een druppel op een hete plaat. Het volstaat om dagelijks de metro te nemen om te beseffen dat armoede en alle daarvan afgeleide problemen toenemen. Steeds meer mensen vinden een ontmoetingsplek in metrostations, leegstaande panden of gewoon op straat.

De middelen voor de strijd tegen kinderarmoede worden tussen 2022 en 2025 niet geïndexeerd, wat betekent dat ze verschrompelen. Het gaat om geld dat van Vlaanderen moet komen. Samen met u stel ik vast dat de Vlaamse Regering kinderarmoede niet schandalig genoeg vindt om de strijd te voeren.

Toch schieten ook de VGC en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tekort. Een studie van de Koning Boudewijnstichting toonde dit jaar aan dat een Brussels kind op vijf in armoede leeft. De heer Arnaud Verstraete zegt dat de VGC geen enkel kind achterlaat. Daar valt mijn mond van open: we hebben het over 50.000 kinderen! Als we op dat aantal de Brusselnorm toepassen, staan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest elke dag 15.000 leerlingen van het Nederlandstalig onderwijs op die niet weten of ze mee kunnen op schoolreis en niet zeker zijn of hun brooddoos gevuld zal zijn. Deze kinderen krijgen het signaal dat ze er niet bij horen, dat ze geen deel uitmaken van de samenleving.

Collegeleden, dat is ook uw probleem, zeker wanneer onderwijs een stokpaardje is van dit College. Met 700.000 euro trekt u schandalig weinig geld uit voor de strijd tegen kinderarmoede. Ik baseer me op de cijfers van een stichting die stelt dat Brussel in een *ranking* van kinderarmoede tussen Roemenië en Malta staat. Een deel van die problemen

komt tot uiting op school. Ook al stijgen de middelen, ze schieten nog steeds tekort. Scholen worden niet genoeg ondersteund.

Welke impact zal het lerarentekort hebben op de toekomst van de generatie kinderen en jongeren die op school vaak geen leerkracht hebben? Er wordt volop ingezet op zijinstromers, maar blijkbaar stopt driekwart van de zijinstromers al na een jaar op school. Het is dus wachten op een structurele aanpak om het onderwijs weer op de rails te zetten.

Ik wil nog even terugkomen op de armoede in scholen. Voor ons is er meer ambitie nodig op dat vlak. Kinderen kunnen niet stemmen, kinderen hebben amper een stem. Zij maken niet de keuze om in armoede op te groeien. De PVDA vindt dat elke school gescreend moet worden op armoede zodat we een gericht plan kunnen opmaken met doelstellingen voor financiering. Het College zou hier een verschil in kunnen maken.

Mijn partij vindt dat het College tekortschiet in haar verantwoordelijkheid om een toegankelijk en sociaal beleid te voeren. Daarom keuren wij deze Begroting dan ook niet goed.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ik waardeer dat opgemerkt wordt dat de Begroting in evenwicht is op kortlange termijn. De VGC is wettelijk verplicht om tegen het jaar 2025 de zogenaamde autofinancieringsmarge positief te houden. Dat is een belangrijke buffer. Het is dan ook een VGC-traditie om een sterke evenwichtsoefening te maken bij het opstellen van de Begroting. Dat we dit evenwicht kunnen behouden in steeds moeilijker omstandigheden is zeker een verdienste van de vele mensen die achteraan in de zaal zitten.

Vooraf het algemeen beleid werd veel besproken. Ik wil op een paar zaken concreet ingaan. Ik begin met een kwestie die mij echt raakt. Er wordt gezegd dat de verontwaardiging die het College uit niet oprecht is. Dat klopt absoluut niet. De zorg die we hebben voor iedere Brusselaar is oprecht. De nood aan Nederlandstalige zorg in Brussel heb ik in de 15 jaar dat ik politiek actief ben, nooit in twijfel getrokken. Nederlandstalige zorg, Nederlandstalige kinderopvang, Nederlandstalige vrijetijdsbesteding moeten absoluut aanwezig zijn in Brussel. Ik zal nooit iets anders beweren.

Wat van belang is, is hoe we dat waarmaken. Toegang tot Nederlandse diensten is bij wet verplicht. Helaas volstaat dat niet. Geen enkele verantwoordelijke in kinderdagverblijven of ziekenhuizen is het oneens over het belang van toegang tot Nederlandstalige diensten en zorg. Deze sectoren kampen echter met enorme personeelstekorten. De noodkreten van deze mensen zijn reëel. Het is onze verantwoordelijkheid als overheid om in te zetten op de beschikbaarheid van Nederlandskundig personeel. Daar nemen we ook blijvend maatregelen voor. Ik heb er heel veel moeite mee dat steeds gezegd wordt, dat we deze problematiek moedwillig negeren. Niets is minder waar. Het lost ook niets op om eenmalig ons beklag te doen in de pers. Een dergelijke problematiek aanpakken, vergt werk op het terrein en inzet. U zal in mij een bondgenoot vinden om dat te blijven doen. Om dit te benadrukken, overloop ik enkele maatregelen van de VGC en de GGC.

Ten eerste is er de Brusselse netwerkorganisatie het Huis voor Gezondheid. Dat regelt de opstart, ondersteuning en ontwikkeling van Nederlandstalige zorg. De middelen die erin geïnvesteerd worden stegen naar 273.000 euro. Met die middelen zal het studenten motiveren om te kiezen voor een job in de Brusselse gezondheidszorg aan de hand van workshops, wandelingen, informatiemomenten en stages. Het Huis plant daarnaast al vanaf het zesde

leerjaar zorgzaadjes. De voorbije jaren schonken ze veel aandacht aan zij-instromers en het stimuleren van samenwerking tussen organisaties. In 2022 en 2023 organiseerden het Huis samen met de UCLL een cursus Empathisch Nederlands. Die is bedoeld om toekomstige zorgprofessionals te ondersteunen die te weinig zelfvertrouwen hebben om Nederlands te spreken. Dat kan het gevolg zijn van een beperkte kennis van het Nederlands of een onvoldoende kennis van medische woordenschat. Tijdens de cursus gaan docenten aan de slag met concrete voorbeelden van gesprekken tussen zorgprofessionals en patiënten. Er is ook aandacht voor taalkundige regels en sleutelzinnen die aansluiten bij basisgespreksvaardigheid.

Verder is er een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de Vlaamse provincies en de VGC voor de promotie van het zorgberoep. Ook dat is nodig. Niet alleen Brussel, maar ook Vlaanderen heeft een tekort aan zorgpersoneel. We moeten deze beroepen absoluut herwaarderen. We moeten durven praten over werkomstandigheden en lonen. De VGC draagt hiertoe bij en zal dat blijven doen. Zowel de VGC als het Huis voor Gezondheid nemen deel aan de stuurgroep van het Provinciaal Overlegplatform Zorgberoepen (POPZ). Tot op heden wordt er gewerkt aan het aantrekken van verpleegkundigen, zorgkundigen, kinderbegeleiders en opvoeders. Dat zijn vier profielen waar we gigantisch veel nood aan hebben.

Het kenniscentrum WWZ heeft het initiatief 'Op Niveau'. Daarmee ondersteunt ze welzinsorganisaties in het aantrekken en het behouden van personeel. Ze doet dat door organisaties op te leiden rond HR-thema's. Ze onderzoeken ook de redenen die voor uitval zorgen en ontwikkelen op basis daarvan de nodige coachingsessies.

Dan is er nog Medica.FR.NL.EN, dat is een soort woordenboekje voor ziekenhuizen. Het is namelijk heel belangrijk om in het Frans, Nederlands of Engels te kunnen communiceren met patiënten en bezoekers. Het bevat zinnen en woorden voor alle frequente situaties aan het onthaal, tijdens onderzoek en in de kamer. Dit woordenboek is een publicatie van het Huis voor het Nederlands en werd ontwikkeld op initiatief van de VGC in samenwerking met het Huis voor de Gezondheid, de Europaziekenhuizen en de Irisziekenhuizen.

Deze maatregelen lossen zeker niet alles op. Er zijn nog veel ernstige problemen in onze ziekenhuizen. Het aantal klachten dat we ontvangen is ook niet representatief voor de realiteit, daar zijn we van op de hoogte. Het College vroeg samen met Brussels minister Alain Maron om een overleg met Vlaanderen. We willen een betere centralisering van de klachten. Zo kunnen we de noden beter in kaart brengen.

Ik wil ook even de input van de collega's van de GGC meegeven. Tweektaligheid in de ziekenhuizen is wettelijk verplicht. Ook onze Irisziekenhuizen moeten hieraan voldoen. Franstalige ziekenhuizen moeten een tweetalige spoeddienstverlening aanbieden. Zo moet er in elke ambulance minstens een Nederlandstalige aanwezig zijn. Ik heb ook begrepen dat de minister van Volksgezondheid onderzoek zal voeren naar de situatie in ziekenhuizen. Er komt vanuit de GGC ook een verdubbeling in subsidies voor het Huis van het Nederlands voor het coördineren van het taalbeleid. In ieder ziekenhuis is er een halftijdse taalcoach voorzien en er worden subsidies toegekend van 130.000 tot 155.000 euro, afhankelijk van de subsidieaanvragen van het ziekenhuis. Ook aan openbare ziekenhuizen worden subsidies toegekend om taalopleidingen voor het personeel te organiseren. Per 6,5 VTE wordt een taalbeleidsteam tewerkgesteld. In het schooljaar 2022-2023 namen ook 778 cursisten deel aan opleidingen via een online leerplatform. De grote meerderheid daarvan, 589 cursisten, volgden Nederlands. Omwille van de grote werkdruk in deze sector is er een grote uitval van

cursisten, zo'n 22 %. Het is niet makkelijk om lessen te volgen tijdens de werkuren. Wie bijvoorbeeld op de spoed werkt, moet privélessen nemen van 30 minuten. Andere factoren zoals het inplannen van de lessen en het algehele personeelstekort bemoeilijken de situatie. Daarnaast is er een toename van personeel dat noch het Frans, noch het Nederlands machtig is. Dat is onaanvaardbaar, maar het is wel degelijk de realiteit waarmee onze ziekenhuizen en rusthuizen geconfronteerd worden.

Er wordt gewerkt rond ziekenhuisnormen, het bijhouden van cijfers, taallessen, de taal van de patiënt enz. Er worden ook studiedagen georganiseerd rond twee- en meertaligheid. Ik wil ook even benadrukken dat meertaligheid net een grote rijkdom is van Brussel. Wanneer mensen zorg nodig hebben, zijn ze kwetsbaar. Hulp in de taal die je kan spreken is op zulke momenten veel waard. De inspanningen die we leveren om dat te realiseren, moeten we ook aanhouden.

Verder wordt de tweetaligheidspremie voor artsen verhoogd van 8 naar 15 euro. Daarnaast worden er middelen uitgetrokken voor een eenmalige premie van 750 euro per jaar, 1.500 euro per twee jaar, wanneer tweetalige artsen zich aansluiten bij de wachtdienst. Dat is ook een motivatie om reeds als assistent tweetalig te worden en een taaltest te doen.

De GGC biedt in samenwerking met het Huis van het Nederlands subsidies aan voor tweetaligheidsprojecten in ziekenhuizen en rust- en verzorgingstehuizen. Er is budget vrijgemaakt voor taalcoaches en de ontwikkeling van een opleidingsprogramma Nederlands in rusthuizen.

De nieuwe normen gaan verder dan de vorige regelgeving. Rusthuizen zijn nu verplicht om een tweetaligheidbeleid uit te werken voor zowel interne als externe communicatie. Ze zullen moeten aantonen dat ze die richtlijn naleven. Hetzelfde geldt voor de ziekenhuizen: zij moeten een nota bij hun erkenning toevoegen, waarin ze aangeven hoe ze de tweetaligheid zullen waarmaken.

Is alles daarmee opgelost? Nee. Is er nog veel werk? Ja. Neem ik de zaak ernstig? Jazeker. We zullen hier allemaal samen aan moeten werken. De grondslag van het probleem is een enorm personeelstekort in de rust- en zorgsectoren. Laten we dat niet uit het oog verliezen.

Ik geef toe dat ik een communicatiefout heb gemaakt over de MIVB-abonnementen. Ik communiceerde toen als minister van Mobiliteit en had bovendien te weinig impact op de communicatie in haar geheel. De gratis abonnementen passen in de onderhandelingen over de loonakkoorden. Voor de GGC en de Cocof vinden die plaats op Brussels niveau. Voor de Nederlandstalige non-profitsector zitten de bepalingen vervat in de Vlaamse cao's. Daar heb ik zelf geen rechtstreekse impact op. Ik kan de Vlaamse minister aanschrijven en erop wijzen hoe belangrijk ik dit thema vind. Dat zal ik ook doen, met de opmerking dat het een breed gedragen vraag van de Raad betreft.

Van de vrijgemaakte middelen heeft de VGC 20 % gekregen. Dat geld is integraal naar de sector gevloeid. Voor het eerst in de geschiedenis van de VGC zijn indexeringen van de werkorganisaties mogelijk gemaakt. Dat gebeurde in drie schijven van achtereenvolgend 3, 4 en nog eens 3 %. Organisaties hebben steeds meer taken, die ze moeten uitvoeren met dezelfde middelen. Dankzij de indexering hebben we de verhoogde loon- en energiekosten gedeeltelijk kunnen opvangen. Ik ben niet bevoegd voor de cao's, maar ik zal de

bezorgdheden overmaken aan de Vlaamse overheid. De werkomstandigheden van het Brusselse zorgpersoneel baren ons allemaal zorgen.

Over de kinderopvang wordt gezegd dat de meningen verschillen over wie bevoegd is, maar voor mij is de Grondwet geen mening. Daarin staat zwart op wit vastgelegd wie bevoegd is: de Vlaamse overheid, ook in Brussel. De VGC is bevoegd voor flankerend beleid, wat betekent dat wij rond taalbeleid en armoedebeleid specifieke programma's moeten opzetten en ondersteunen. We stellen vast dat de VGC veel meer moet doen dan dat. De nood is hoog. Ik blijf het herhalen: de VGC zal haar verantwoordelijkheid nemen.

De vergelijking met het onderwijs wordt steeds gemaakt. Ik vind dat collegelid Sven Gatz en zijn voorgangers zeer sterk hebben ingezet op het onderwijs. We mogen trots zijn op de plaats van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Nogmaals wil ik erop wijzen dat de kinderopvang en het onderwijs op fundamenteel andere wijze worden gefinancierd. Dat is niet gemakkelijk, maar nieuwe infrastructuur wordt gebouwd. Dan volgen automatisch de middelen voor personeel. Als de VGC investeringsmiddelen geeft en een nieuwe campus bouwt, dan volgen vanuit Vlaanderen automatisch de middelen voor personeel.

Dat is voor de kinderopvang niet het geval. Als we investeren, een nieuw gebouw oprichten voor kinderopvang - dat heeft mevrouw Bianca Debaets in de vorige legislatuur gedaan en dat blijven wij doen -, dan staat dat gebouw leeg totdat we een erkenning en personeelsmiddelen krijgen. Daarmee komen we mee in het systeem met subsidie-uitbreiding. Dus we hebben die garantie niet. Dat is een fundamenteel verschil en zorgt ervoor dat er een grote rem staat op de mate waarin we kunnen wegen op de uitbreiding in Brussel.

Zodra de VGC weet dat Vlaanderen de subsidie overneemt, zal ze wel prefinancieren om de uitbreiding sneller waar te maken. Dat systeem is tijdens de vorige legislatuur opgezet, waarvoor ik mevrouw Bianca Debaets erkentelijk ben. Dat systeem hebben we deze legislatuur verder uitgebreid en versterkt.

Naast de personeelsmiddelen moeten we ook blijven inzetten op de infrastructuur. We moeten voor kwaliteitsvolle infrastructuur zorgen en nieuwe crèches blijven bouwen. Er zijn nog een aantal uitdagingen. Vervolgens moeten we natuurlijk personeel kunnen vinden. De realiteit is ook op dat vlak bikkelhard. Kinderopvangorganisaties kampen met een gigantisch tekort aan personeel.

De VGC zal vooral in kaart brengen wat er helpt om personeel aan te werven. We hebben ondersteuningsprogramma's, verschillende systemen opgezet. Nog vorige week was er een *jobdating* waarbij we op zoek gingen naar kandidaat-kinderbegeleiders. We zijn naar de hogeschool gestapt die de bacheloropleiding organiseert, om kandidaten te vinden. Er waren elf crèches aanwezig die personeel willen aanwerven.

We zoeken dus hoe we kinderbegeleiders en kinderopvang kunnen samenbrengen en een zo breed mogelijk een publiek kunnen aanspreken. Zoals ik al vermeldde, zijn er niet zoveel mensen met een diploma kinderbegeleider, die Nederlandskundig zijn, geen werk hebben en bereid zijn in de Brusselse kinderopvang te werken. Dus moeten we zoeken wie we kunnen aanspreken en motiveren om die stap te zetten. Daarvoor zetten we programma's op.

Zo is er het programma met 44 geco's, dat in overleg met de sector is opgezet. Daarmee proberen we een reëel antwoord te bieden op de noden. Vroeger was het een vereiste dat de

kinderbegeleiders via die programma's voor extra capaciteit zorgden. De werkdruk ligt momenteel evenwel heel hoog. In plaats van te eisen dat die mensen moeten worden ingezet voor extra capaciteit, mogen ze nu worden ingezet om de werkdruk, het aantal kinderen per begeleider te verlagen. Dat is belangrijk om het werk draagbaar te houden. Als we de mensen in de sector willen houden, is negen kinderen per begeleider veel.

Mevrouw Debaets, u sprak over die 1.000 extra kindplaatsen, maar u weet dat die deels zijn gerealiseerd door de norm te verhogen. Door het aantal kinderen per begeleider op te trekken, hebben we meer plaatsen gecreëerd. Dat decreet heeft evenwel ook veel problemen veroorzaakt. De werkdruk van kinderbegeleiders is ongelooflijk veel moeilijker geworden. Er zijn extra plaatsen, maar we betalen daar nu een heel dure prijs voor. De sector staat op knappen en is eigenlijk al geknapt. Het is cruciaal om de kindratio te verlagen.

Met dat gecoprogramma zijn we in die filosofie gestapt. De Vlaamse Regering heeft nu gelukkig ook beslist om de kindratio te verlagen. Met de volgende uitbreidingsoproep, die tegen mei 2024 wordt uitgewerkt, hebben we Vlaanderen ook laten weten dat we niet enkel extra plaatsen willen, maar ook de middelen willen kunnen inzetten om de werkdruk te verlagen en ervoor te zorgen dat we het personeel in de kinderopvangsector behouden.

We nemen ook het Nederlands op de werkvloer onder de loep. Ik geef de voorkeur aan allemaal perfect Nederlandstalige kinderbegeleiders in de opvang. Wanneer dat niet mogelijk is, bekijken we hoe we mensen op de werkvloer kunnen begeleiden en Nederlandse les geven.

Ik geef ook de voorkeur aan opgeleide kinderverzorgers op de werkvloer. Wanneer dat niet kan, dan zorgen we ervoor dat mensen hun opleiding kunnen combineren met werken, dat ze betaald worden tijdens hun opleiding en tegelijkertijd in de kinderopvang hun stage kunnen doen, aan de slag kunnen gaan en werkervaring opdoen. We proberen een antwoord te bieden op de obstakels in de sector. Daarmee is natuurlijk niet alles opgelost, maar we zetten stappen vooruit en de VGC neemt binnen de bestaande marges de verantwoordelijkheden op die ze kan opnemen. Dat gaat veel verder dan het grondwettelijk flankerend beleid dat ons is toevertrouwd. Ik zal niet discussiëren over wie bevoegd is, want dat weet u.

Daarnaast waren er nog vragen over de wijkgezondheidscentra. Dat past ook binnen de vraag hoe we omgaan met Nederlandstalige zorg. We hebben het wijkgezondheidscentrum De Brug uitgebreid, waardoor 1.000 extra patiënten toegang hebben tot een laagdrempelige, multidisciplinaire, Nederlandstalige zorg in de buurt. Hetzelfde geldt voor het wijkgezondheidscentrum in de Noordwijk. Daar kunnen 3.000 patiënten terecht, niet enkel dankzij de VGC, maar dankzij vele overheden. We investeren wel mee om de zorg te kunnen aanbieden. Zo maken we opnieuw de eerstelijns, de toegankelijke, laagdrempelige zorg in de buurt mogelijk, in het Nederlands, waar zoveel nood aan is.

Een volgende punt is de *cocomisering*. Mevrouw Debaets, het klopt dat het niet in het Bestuursakkoord 2019-2024 staat, maar het stond wel in het Bestuursakkoord van de vorige legislatuur. Ik stel dus vast dat we iets hebben uitgevoerd dat in het Bestuursakkoord stond dat u mee hebt ondertekend.

Daarmee hebben we geen bevoegdheden overgedragen. We hebben wel vastgesteld dat er een aantal organisaties door de VGC worden gefinancierd die *stricto sensu* beter thuishoren bij de GGC. In het verleden heeft de VGC die werking evenwel opgenomen om diverse historische redenen. De VGC wil zoveel mogelijk middelen in het Nederlandstalige werkveld kunnen

steken. Als een aantal van die Nederlandstalige werkingen voortaan worden gefinancierd door de GGC, dan komen er bij de VGC extra middelen vrij voor extra werkingen. Op die manier is het geheelaanbod van zorg in Brussel kunnen toenemen, want een extra overheid heeft een aantal financieringen van ons overgenomen. Ik wil gerust ideologische debatten voeren over de rol van de VGC, de verhouding en het feit dat de Cocof in moeilijkheden verkeert. Ik wil evenwel ook verdedigen dat die keuze is gemaakt, waardoor we netto meer Nederlandstalige zorg kunnen aanbieden.

Een volgende punt zijn de klimaatacties. Het klopt dat de VGC nog investeringen aan het doen is. Ik ben ervan overtuigd dat al onze gebouwen klimaatneutraal moeten zijn. Ik ben er evenwel ook van overtuigd dat je dat niet in vijf jaar kunt waarmaken. De investeringsprogramma's zijn in gang gezet, maar er zullen nog veel middelen voor moeten worden uitgetrokken. We hebben u ook schriftelijk geantwoord welke stappen worden gezet. De nieuwe infrastructuurdossiers worden gerealiseerd volgens de hoogste ecologische normen. Als we nieuwe gebouwen optrekken, zijn die *state-of-the-art*. We bekijken ook hoe bestaande gebouwen kunnen worden gerenoveerd. We zijn bezig te voorzien in infrastructuursubsidies om ervoor te zorgen dat we beter isoleren, groen aanleggen, ontpitten. Er zijn investeringsbudgetten voor betere isolatie van de buitenschil, de stookplaatsen en een lagere uitstoot. We zetten daar absoluut op in en zullen dat ook moeten blijven doen. Ook de VGC moet daarin haar verantwoordelijkheid nemen.

Het is goed dat de vraag is gesteld wat we voor de senioren doen. We hebben gezorgd voor betere infrastructures en toeleiding naar dienstencentra. De negentien lokale dienstencentra worden verder ondersteund op gebied van infrastructuur. Ook hebben we ervoor gezorgd dat de mensen vooral worden ingezet op het terrein en dat we een aantal taken overnemen om op die manier hun werking te kunnen versterken.

Zes zorgzame buurten zijn samen met Vlaanderen opgestart. Er is een goede samenwerking met de Vlaamse overheid. Er is ook met collegelid Ans Persoons, en voorheen collegelid Pascal Smet, een oproep rond eenzaamheid gelanceerd.

Collegelid Sven Gatz: De meesten hebben gezegd dat de capaciteit in het onderwijs goed wordt opgenomen en vergroot. Ik benadruk dat het niet zo evident is om meer dan 1.000 plaatsen per jaar te creëren en bij te blijven creëren, als was het maar door de ruimtelijke druk. De uitdaging voor het Nederlandstalig onderwijs zal evenwel blijven.

Als u tijdens de kerstdagen tijd hebt om het laatste PISA-rapport door te nemen, dan zult u allerlei interessante statistische gegevens over de Brusselse bevolking vinden. Er staat te lezen dat de demografische druk op het lager onderwijs in het algemeen afneemt. Dat klopt, maar hij stijgt nog altijd licht in het Nederlandstalig onderwijs. Hij is wel gedaald van ongeveer 2 % per jaar naar minder dan 1 % per jaar. Dat gaat evenwel nog altijd om ongeveer 300 kinderen per jaar, waarvoor je een oplossing zou moeten kunnen vinden. Dat is iets meer dan een lagere school. Die uitdaging blijft wel bestaan en zullen we zo goed mogelijk proberen te beantwoorden. We hebben de aan het begin van deze legislatuur gestelde doelstellingen evenwel ruim overschreden en hebben een belangrijk verschil voor Brussel kunnen maken.

Voor het lerarentekort kan ik u cijfers geven waaruit blijkt dat er de laatste jaren ongeveer 200 leerkrachten zijn bijgekomen in ons Nederlandstalig onderwijs. Dat neemt niet weg dat het tekort er nog altijd is. Het aantal leerkrachten is wel substantieel gestegen. Er zijn vandaag niet minder leerkrachten in Brussel dan vijf jaar geleden.

Over de ratio van leerkracht per kind bestaat de discussie of alleen met de reguliere leerkrachten of ook met de zorgleerkrachten en anderen rekening moet worden gehouden. Die ratio is wel gelijk gebleven. Ik kan u die cijfers bezorgen, niet om alles goed te praten, maar om te zeggen dat het soms interessant kan zijn om te renoveren en nieuwe scholen te bouwen, omdat je daar vaker sneller en gemakkelijker leerkrachten mee aantrekt. Soms is er natuurlijk een waterbedeffect: leerkrachten van eenzelfde inrichtende macht gaan van een oudere school naar een nieuwe school over. Het gaat evenwel niet om tegengestelde zaken, ze lopen veeleer parallel.

Met betrekking tot de zijinstroom zijn de voorbije twee jaar een aantal elementen van oplossing gegeven. Ik begrijp het ongeduld van sommige raadsleden. Je kunt evenwel pas iets meten als er een bepaalde beweging op gang is gekomen. Ik maak me op zichzelf niet te veel zorgen over het feit dat volgens de cijfers die deze week verschenen, zijinstromers voor een kwart ook vroeg stoppen. Dat hoeft niet alarmerend te zijn. Dat loopt helaas gelijk met de gewone instromers. Dat is niet goed, want we zouden ze graag allemaal 100 % houden, maar misschien is dat niet realistisch wegens het verwachtingspatroon van zowel beginnende leerkrachten met een diploma als zijinstromers. We zullen dat zeker opvolgen. Op zichzelf zou het onrustwekkender geweest zijn, mocht de helft of driekwart uitgestroomd zijn. Naast een kwantitatieve bevraging over het effect van de zijinstromers zou ook een diepteraapport interessant kunnen zijn.

Er zijn zeker nadelen aan zijinstromers. Scholen moeten ze immers meer intern coachen. Er zijn evenwel zeker ook voordelen. Het zijn immers mensen met een bepaalde bagage. Ze kunnen in een schoolteam een bepaalde extra maturiteit, andere inzichten en dergelijke meer, inbrengen.

Mijnheer Kennis, ik begrijp uw punt. Moeten we bijbouwen? We vergroenen speelplaatsen en dan gaan we in Kasterlinden een nieuw gebouw oprichten op een plaats waar vandaag bomen staan. Op een gegeven moment moet ik natuurlijk wel beslissingen nemen. Als u mij zou vragen wat de VGC doet voor het buitengewoon onderwijs, dan kunnen we zeker nog zaken verbeteren. Dat doen we nu ook met die capaciteitsuitbreiding. Daar worden inderdaad nog nieuwe scholen voor gebouwd. Het debat daarover zal verder verfijnd worden: inbreiding, uitbreiding... Als ik met middelen van de Vlaamse overheid naar een vergroting van negentien plaatsen in het buitengewoon onderwijs en ook residentieel naar vijftig plaatsen kan gaan, dan mogen we daar niet al te lang over nadenken.

Mijnheer Busselen, wat de schoolkosten betreft, kan ik aannemen dat u dat te weinig vindt. U zou ook voorstellen kunnen doen over waar we dan de middelen moeten halen om dat te verhogen. Dat zal voor het volgende College een discussie zijn. Het bestaat inderdaad nog maar drie jaar en het lost niet alles op, maar ik denk toch dat het een verschil maakt, ook op basis van de reacties van scholen. De bredere discussie is of het onderwijs alleen de armoede kan oplossen. Wellicht niet.

Alleen via het onderwijs kunnen we het brede probleem van armoede wellicht niet oplossen. Maar we nemen daar toch onze verantwoordelijkheid op.

Er zijn hier filosofische bedenkingen gemaakt over het taalniveau op school. Ik herhaal wat ik op het einde van de commissievergadering over de begroting vertelde. In het Franstalig onderwijs daalt de kennis en het gebruik van het Nederlands nog altijd: het cijfer ligt nu onder

de 15 %. Ik verwijs eens te meer naar de Taalbarometer. In het Nederlandstalig onderwijs ligt dat cijfer rond de 80 tot 85 %. Dat is een spiegelbeeld van de andere taalverhoudingen in deze stad.

De perfectie, waarbij alle kinderen op 100 % zouden zitten, bereiken we niet. Maar ik vind het wel maatschappelijk verantwoord om investeringen te doen voor de grote groep kinderen die dat taalniveau wel halen. Met de leerkrachten en het Onderwijscentrum Brussel (OCB) proberen we verder het onderste uit de kan te halen. De uitdaging is groot maar maatschappelijk is dat een goede keuze, en die is de laatste jaren en decennia ook gemaakt door de politieke verantwoordelijken voor Onderwijs in het College, over alle politieke kleuren heen.

Collegelid Ans Persoons: Ik wil eerst inpikken op een opmerking van mevrouw Bianca Debaets. Ze verwees naar de sluiting van het jeugdhuis in Ganshoren. Dat is gebeurd door de cd&v-schepen want het gaat om een lokale, gemeentelijke infrastructuur. Bij de VGC hebben we er, samen met de koepel Entree, alles aan gedaan om een bemiddelende rol te spelen en om ervoor te zorgen dat het jeugdhuis kan openblijven. Tot nu toe is dat niet gelukt, maar we blijven proberen.

Mevrouw Debaets is een partijgenoot van de schepen, dus als ze daar goede contacten heeft, mag ze altijd proberen hem te overtuigen om een manier te vinden om het jeugdhuis terug te openen. Wij zijn alvast absoluut vragende partij.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Mijn vraag ging ook over de rest van het Jeugdbeleid.

Collegelid Ans Persoons: Ik wou de sluiting van dat jeugdhuis gewoon eventjes kaderen. Ik weet niet of mevrouw Bianca Debaets de lijst heeft gekregen, die toegevoegd werd aan het verslag. Ik had de indruk dat iedereen die goed ontvangen had. Op die lijst staan de 25 projecten waarin 2,3 miljoen euro geïnvesteerd is. Het gaat dan om renovaties, herstellingswerken, een uitbreiding van het aanbod van verschillende jeugdorganisaties. Er staat ook fuifinfrastructuur bij. Die lijst bevat alleen de subsidies voor externe infrastructuur.

Natuurlijk is er ook de eigen jeugdinfrastructuur van de VGC: het Neerhof, Aximax, BRONKS. Daar is deze legislatuur al ongeveer 900 miljoen euro in geïnvesteerd, want daar is onderhoud op een permanente basis nodig. Er is ook jeugdinfrastructuur bijgekomen, en ik dank collega Sven Gatz voor de samenwerking op dat vlak. Als er geïnvesteerd wordt in een school, zoals op de Comenius-site, bekijken we ook of we daar in ruimte kunnen voorzien voor lokale jeugdverenigingen. Op Comenius heeft Chiro Koekelberg een lokaal gekregen, op de Gallait-site jeugdhuis Ratatouille van vzw D'broej en Chiro Schaarbeek.

We zijn dus altijd op zoek naar nieuwe mogelijkheden om onze jongeren nieuwe plekken te geven, want zij hebben die ruimte nodig. Dat is heel belangrijk want zij zijn de toekomst van Brussel.

Bovendien zijn er de talloze subsidies en À Fonds, waarin jongeren gestimuleerd worden om hun eigen projecten op te zetten. Er is ook *Playcation*, waar jongeren zonder eigen middelen en zonder vaste structuur aangespoord worden om in de stad te spelen. Dat initiatief hebben we deze legislatuur op poten gezet en het succes groeit elk jaar. We gaan er dus zeker mee verder. In de stad kunnen spelen, is belangrijk, dat hoeft niet altijd begeleid te zijn, want ook zonder begeleiding open je de deuren voor nog veel meer kinderen.

De heer Arnaud Verstraete had het over Kuumba, dat deze legislatuur een plek heeft gekregen binnen een gedeelde infrastructuur – dat is een van onze stokpaardjes – met het Internationaal Comité en Fora.

De heer Mathias Vanden Borre vroeg naar de stand van zaken en de timing voor Abattoir. Als er zoveel middelen in geïnvesteerd worden, zullen we zeker ook garanties vragen voor onze Nederlandstalige scholen. Er is een groot gebrek aan zwembaden waardoor niet alle scholen kunnen gaan zwemmen. Hoever staat het project nu? We hebben middelen gegeven voor de verzwaring van Manufakture. De voorlopige oplevering van die verzwaring is voorzien voor januari 2024. De Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI) bereidt de DPFMO voor met de projectdefinitie, de gunningsleidraad en de specificaties, die normaal zeer binnenkort gelanceerd zullen worden. We verwachten ook nog een aanvraag in te dienen bij Sport Vlaanderen in het voorjaar 2025 voor extra subsidies. Net als u hoop ik dat daar zo snel mogelijk jonge en oudere Brusselaars kunnen gaan zwemmen, in open lucht of in het gesloten zwembad.

Er is ook geïnvesteerd in het Fuifloket omdat het voor studenten en jeugdverenigingen niet altijd evident is om betaalbare fuiflocaties te vinden. De lijst met investeringen in fuifinfrastructuur werd bezorgd. De VGC toont hen welke plaatsen beschikbaar zijn en begeleidt hen ook actief om daar een fuif te organiseren.

Ik schrok van de opmerking in verband met de senioren. Alsof zij voor het College geen prioriteit zouden zijn. Ik weet niet waar dat idee vandaan komt. We subsidiëren seniorenclubs en het Brussels Ouderenplatform. Binnen Paspardoe zijn de senioren een aparte doelgroep, er is het Gold-aanbod van de Sportdienst. Ik geef u ook volgende sprekende cijfers: in 2015 waren 96 activiteiten voor senioren in onze gemeenschapscentra, ondertussen zijn dat er 167. Dat is een mooie verhoging van het aanbod.

Op het vlak van Sport is er in deze legislatuur veel geïnvesteerd in het gedeeld gebruik met de scholen. Er zijn 36 samenwerkingsakkoorden met 26 scholen, die hun sportinfrastructuur openstellen na de schooluren. We mogen geen ruimte verloren laten gaan. Steeds meer clubs en mensen zijn op zoek naar een plek. Ik dank dan ook collega Sven Gatz voor de zeer vruchtbare samenwerking.

We hebben ook ingezet op de inclusiviteit binnen de sportclubs. Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. Het aantal clubs dat met Paspardoe werkt, is uitgebreid. Er is een filmpje gemaakt over betaalbaar sporten. Met alle sportclubs proberen we mogelijke – financiële en andere – drempels weg te halen. Zo ben ik zelf een grote fan van de samenwerking met Les Gazelles voor Sportswitch, waar tweedehands sportkledij ter beschikking wordt gesteld want dure sportoutfits zijn vaak een probleem voor mensen die het financieel moeilijk hebben. We hopen die samenwerking nog uit te breiden.

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Kunt u misschien zeggen waarom het jeugdhuis in Ganshoren gesloten is? De echte reden...

Collegelid Ans Persoons: Kent u de redenen ook?

Mevrouw Bianca Debaets (cd&v): Drugs, lawaaioverlast...

Collegelid Ans Persoons: Fuivende jongeren kunnen geluidsoverlast veroorzaken, maar dan moet je iedereen rond de tafel zetten en op zoek gaan naar oplossingen. De VGC en Entree

zijn altijd bereid om met de jongeren in gesprek te gaan om de problemen op te lossen zodat het jeugdhuis terug open kan. Een sluiting is natuurlijk geen oplossing.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): De collegevoorzitter beweert dat er maatregelen genomen worden. Maar collega Gilles Verstraeten en Cieltje Van Achter hebben al aangegeven, zowel hier als in de GGC, dat die niet voldoende zijn. We hebben zelf alternatieven voorgesteld die veel verder gaan, maar die zijn helaas weggestemd.

De collegevoorzitter zei dat de essentie het personeelstekort is. Dat is niet zo. Steevast komt een aantal Franstalige partijen ook met dat argument af. Voor ons gaat het om goede wil. Dat is precies wat Marc Noppen van UZ Brussel zegt. Als alle bevoegde niveaus daar willen aan werken, dan kom je er. Maar vandaag ontbreekt die wil.

Over het personeel in de kinderopvang beweert u dat ik het allemaal niet goed begrepen heb. Tegelijk zegt u dat u wel verantwoordelijk bent voor flankerend beleid. Wat is het nu? Ik vraag u naar de resultaten van uw flankerend beleid. Ouders moeten vier jaar wachten, vier jaar... Ik ben zelf ouder van jonge kinderen. Vier jaar wachten op resultaten? Mag je dan niet iets ongeduldiger zijn? Meer inspanningen verwachten van dit College? Is mijn kritiek dan zo onterecht? Eerlijk gezegd denk ik van niet. Voor een dertiger is vier jaar relatief, maar niet voor een klein opgroeiend kind.

Ik vroeg ook hoeveel plaatsen er gecreëerd zijn. Maar ik heb geen antwoord gekregen. Alleen verwijten richting Vlaanderen. Ik vind het bizar dat middelen die bedoeld zijn om opvangplaatsen te creëren, worden terugschroefd om bijkomend personeel aan te werven. Het moet een en-en-verhaal zijn: investeren in plaatsen en in personeel.

Sinds het begin van de legislatuur verwijt collega Arnaud Verstraete Vlaanderen dat het bespaart op Brussel. Dat is niet zo. Vlaanderen doet de rekening kloppen en Brussel wordt daarbij niet speciaal geïsoleerd. Integendeel, bij de bespreking van het GACB-rapport hebben we geleerd dat Vlaanderen de afspraken honoreert. De Brusselnorm wordt integraal gehaald en nageleefd. Die dramatische besparing waar u al jaren naar verwijst, bedraagt ongeveer een miljoen euro, terwijl er op andere vlakken enorm veel bijkomende middelen naar Brussel zijn gegaan.

Het verhaal van de patrimoniumtaks blijft vreemd. In de Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid zei collegelid Ans Persoons dat er geen impact is, terwijl op het terrein heel andere signalen te horen zijn. Sommige vzw's in de cultuur- en jeugdsector hebben een groot patrimonium en zij zijn ongerust. Er zijn ook signalen dat er federaal bijsturing nodig is. Die kwestie is dus niet helemaal uitgeklaard.

In de jeugdsector is er te weinig gebeurd, dat heb ik de afgelopen jaren meermaals aangehaald. Voor de jeugdhuisen gaan er alarmbellen af. Uw reactie daarop stelt me niet gerust. Ik heb daarom gevraagd of de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport een plaatsbezoek zou kunnen doen.

Ook wat betreft de sportcoaches gaan de alarmbellen af. Ik heb daarover een vraag ingediend die in januari 2024 behandeld wordt. We moeten daar de vinger aan de pols houden: doet de VGC wel genoeg? Ik heb daar alleszins bedenkingen bij.

Er zit absoluut veel liefde in mijn betoog, maar je moet mijn woorden dan wel goed willen begrijpen. Wij willen de 2 zaken absoluut blijven verzoenen, ook voor het komende jaar en de komende verkiezingen. Wie ons daarop tegenspreekt, doet dat maar voor eigen rekening. Ik wens iedereen hier hetzelfde toe. Dat Brussel en Vlaanderen verzoend kunnen blijven worden. Dat is voor ons als Brusselse Vlamingen een van de grootste betrachtingen in Brussel bij de komende verkiezingen.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik wil het College bedanken voor de omstandige en overtuigende antwoorden. Ik heb begrepen dat er 750 plaatsen zijn gecreëerd voor de kinderopvang, samen met de plaatsen die werden opgewaardeerd.

Ten gronde zijn we het eens met de standpunten van de heer Jan Busselen over kinderopvang. Het zou niet mogen kunnen dat kinderen de gevolgen dragen van het feit dat hun ouders weinig middelen hebben, zeker op het vlak van onderwijs. Dat is de reden waarom het College in verhouding een enorme inspanning doet van 750.000 euro voor de schoolkosten. Mijn dochter gaat naar school in de Paviljoen. De school gebruikt die middelen voor boterhammen voor kinderen met een lege brooddoos. De middelen worden ook ingezet voor de strijd tegen menstruatiearmoede. Het kan natuurlijk altijd nog meer zijn, maar zeg mij dan maar waar die extra middelen nog gehaald zouden moeten worden. De begrotingsregels zijn zeer strikt. De structurele oplossing moet van Vlaanderen komen. Het debat moet daar gevoerd worden, iets wat wij alvast met veel overtuiging doen.

Tijdens deze bespreking is het duidelijk dat iedereen hier ervan overtuigd is dat alle Brusselaars in het Nederlands moeten kunnen geholpen worden op elk moment van hun leven door alle diensten die de overheid aanbiedt. Niet iedereen is het eens over hoe we dat moeten bereiken en waar de prioriteiten moeten liggen, maar over het principe is iedereen het eens. We verspelen teveel energie in het wijzen naar elkaar en het proberen aantonen wie er minder hard voor dit principe zou ijveren. We moeten kijken wat de Franstaligen doen. Zij werken samen en kijken naar de gemeenschappelijke punten. Dat gebeurt te weinig aan Nederlandstalige kant. Wij staan er in elk geval wel voor open. Om in te gaan op de laatste woorden van de vorige spreker over liefde en samenwerking, laat ons inderdaad meer samenwerken met al diegenen die de Nederlandstalige Brusselse gemeenschap een warm hart toedraagt. Ik denk dat er nog veel meer mogelijk is op dat vlak.

Stemmingen

De artikelen 1 en 2 worden zonder bijkomende opmerkingen aangenomen met 8 stemmen voor, 4 tegen en 2 onthoudingen.

Het ontwerp van verordening tot vaststelling van de aanpassing nr. 2023/4 van het Meerjarenplan 2022-2025 en de vaststelling van de kredieten voor het jaar 2024 van de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden aangenomen met 8 stemmen voor, 5 tegen en 1 onthouding.

Hebben ja gestemd: Juan Bunjumea Moreno, Carla Dejonghe, Soetkin Hoessen, Guy Vanhengel Arnaud Verstraete, Lotte Stoops, Khadija Zamouri, Els Rochette

Hebben neen gestemd: Jan Busselen, Bianca Debaets, Mathias Vanden Borre, Gilles Verstraeten, Cieltje Vanchter

Heeft zich onthouden: Pepijn Kennis

– *De vergadering wordt om 12.36 uur gesloten.*

BIJLAGEN**Commissievergaderingen - verslagen**

Commissie voor het Reglement van 28 november 2023

Voorstel tot wijziging van artikelen 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Bespreking en stemmingen

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 3 (2023-2024) – Nr. 2

Commissie voor het Reglement van 28 november 2023

Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Bespreking en stemmingen

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 3A (2023-2024) – Nr. 3

Besloten Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid van 12 december 2023

Begrotingswijziging I voor het dienstjaar 2023 van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 9 (2023-2024) – Nr.1

Besloten Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid van 12 december 2023

Begroting voor het dienstjaar 2024 en het Reservefonds van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 9A (2023-2024) – Nr.1

Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid van 12 december 2023

Ontwerp van verordening tot goedkeuring van de aanpassing nr. 2023/4 van het Meerjarenplan 2022-2025 en de vaststelling van de kredieten voor het jaar 2024 van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Bespreking en stemmingen

SAMENVATTEND VERSLAG

– Stuk 6 (2023-2024) – Nr. 2

Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport van 12 december 2023

Vraag om uitleg

INTEGRAAL VERSLAG

– Stuk 834 (2023-2024) – Nr. 1

Schriftelijke vragen – Indiening

Er werden geen schriftelijke vragen ingediend.

TREFWOORDENREGISTER

**Begrotingswijziging I voor het dienstjaar 2023 van de Raad van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie**
Algemene bespreking, blz. 3
Stemming, blz. 4

**Begroting voor het dienstjaar 2024 en het Reservefonds van de Raad van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie**
Algemene bespreking, blz. 4
Stemming, blz. 5

**Ontwerp van verordening tot goedkeuring van de aanpassing nr. 2023/4 van het
Meerjarenplan 2022-2025 en de vaststelling van de kredieten voor het jaar 2024 van de
Vlaamse Gemeenschapscommissie**
Algemene bespreking, blz. 12
Stemmingen, blz. 40

**Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad
van de Vlaamse Gemeenschapscommissie**
Algemene bespreking, blz. 8
Artikelsgewijze bespreking en stemming, blz. 10
Stemming over het geheel, blz. 11

**Voorstel tot wijziging van art. 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad
van de Vlaamse Gemeenschapscommissie**
Algemene bespreking, blz. 5
Artikelsgewijze bespreking en stemming, blz. 7
Stemming over het geheel, blz. 11

Voorstellen tot wijziging van het Reglement

- Zie** - Voorstel tot wijziging van art. 63, 64 en 64bis van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie
- Voorstel tot invoering van diverse wijzigingen van het Reglement van Orde van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie